

Hindu Dharma Samudaya of Bhutan

Post Box No. 167, Chubachu, Thimphu, Bhutan.

Tel. +975-2-329245 Fax +975-2-326267;

E-mail: bhutanhindu@gmail.com

Article of Association(AoA)

PREAMBLE

*We, the Hindu Dharma Samudhaya of Bhutan, representing diverse Hindu community of Bhutan, hereby pledge to diligently serve our **Tsa-Wa-Sum** and to uphold and protect, in spirit and indeed, our glorious Hindu Dharma and this new Article of Association(AoA) that has been drawn up to mark the tenth year of the HDSB's existence.*

Article I: NAME AND COMPOSITION.

Section 1.1: The official name of the

Organisation is the “Hindu Dharma Samudaya of Bhutan”, hereby also referred to as “HDSB”, established in accordance with the Religious Organisations Act of Bhutan 2007.

प्रस्तावना

हामी भूटान हिन्दू धर्म समुदायको प्रतिनिधित्व गर्दै यसमाध्यम लगनशील भई चा-वा-शुमको सेवा तथा संरक्षणप्रति दृढ भावनापूर्वक हाम्रो गौरवशाली हिन्दू धर्म समुदायको दसौं वर्षको अस्तित्वलाई प्रतिष्ठित गर्नका निम्ति यो (एओए) अधिनियम चिह्नित गर्दछौं।

अनुच्छेद १ : नाम र संरचना

धारा १ : यो संगठनको पञ्जीकृत नाम 'भूटान हिन्दू धर्म समुदाय' हुनेछ। भूटान धार्मिक संगठन अधिनियम २००७ ले गरेको व्यवस्थाका आधारमा भूटान हिन्दू धर्म समुदायलाई अथवा एच.डी.एस.बी. नामले जानिनेछ।

Section 1.2: Sanatan Dharma is a Sanskrit word meaning “Eternal Teachings/Tradition/Religion”. Sanatana Dharma is the recognition of the spiritual essence of life and its infinite religious expressions. The eternal tradition is also about many common universal principles and practices that make up the spiritual/religious lifestyle of the Hindus.

Section 1.3: In this Article of Association, the terms Sanātan Dharma and Hinduism/Hindu religion shall be used interchangeably.

Article 2: NAME AND COMPOSITION

The Head Office shall be located in Thimphu and shall open its branch office in other parts of the country where necessary subject to approval of Choosey Lhentshog.

Article III: VISION, MISSION AND VALUES /

Section 1: VISION/

Section 1.1: Inspired and guided by the time-tested philosophy of Sanatan Hindu Dharma, the HDSB shall devote itself towards enhancing spiritual fulfilment, religious integrity and happiness among the Bhutanese people.

धारा १. २ ‘सनातन’ एउटा संस्कृत शब्द हो, जसको अर्थ- नित्य, शाश्वत, वैदिक शिक्षा परम्परा एवं धर्म भन्ने हुन्छ। सनातन धर्मलाई जीवनको आध्यात्मिक सार तथा धार्मिक अभिव्यक्तिका रूपमा मानिन्छ। सनातन धर्मसम्बन्धी सार्वभौमिक आम सिद्धान्त तथा परम्पराले हिन्दू धर्मानुयायीहरूको धार्मिक एवं आध्यात्मिक जीवन शैली निर्माण गर्दछ।

धारा : १-३ यो संगठनको नियमावली अन्तर्गत सनातन धर्म र हिन्दू/हिन्दूधर्मको एक-आपसमा प्रयोग गरिनेछ।

अनुच्छेद २ नाम र ठेगाना

यो संगठनको प्रधान कार्यालय थिम्फूमा हुनेछ र यसले अरू जिल्लाहरूमा शाखा कार्यालयहरू खोल्नेछ। यसले जिल्ला अतिरिक्त आवश्यकता परेका ठाउँहरूमा पनि छोदेल्हेन्छोगको अनुमति लिएर शाखा कार्यालयहरू स्थापना गर्नेछ।

अनुच्छेद ३ दृष्टिकोण, मिशन र मूल्य

दृष्टिकोण १

भूटान हिन्दू धर्मसमुदाय सनातन हिन्दूधर्मसम्बन्धी दर्शनद्वारा अनुप्रेरित एवं मार्गदर्शित हुनेछ। भूटान हिन्दू धर्मसमुदाय भूटानी जनताबीच धार्मिक अखण्डता, आध्यात्मिक उत्थान एवं सामाजिक खुशियालीको वृद्धिप्रति समर्पित हुनेछ।

Section 1.2:The HDSB shall promote peaceful coexistence, compassion and reverence for all sentient beings in all segments of the Bhutanese society. As a corollary, the HDSB shall also promote the spiritual practices and traditions of Sanatan Dharma in harmony with the national ethos so as to foster and strengthen human values.

Section 2: MISSION: In pursuit of this vision, the HDSB will:

Section 2.1: Ensure that it will effectively address the religious, social, cultural and spiritual, needs of the Hindu Community of Bhutan.

Section 2.2:Further the community's positive image of being a good citizen.

Section 2.3:Improve the spiritual quality of life of the Hindu community.

Section 3: VALUES: Within the context of its vision, the HDSB shall be guided by the principles and practices of the Sanatan Dharma, which is in harmony with the Buddhist philosophy and which forms the essence of the spiritual heritage of Bhutan:

धारा : १.२ : भूटान हिन्दू धर्म समुदायले सबै क्षेत्रका सबै संवेदनशील प्राणीमा श्रद्धा र सह-अस्तित्वको, सहिष्णुता र आदरहरूको विकास गर्नेछ। अर्को प्रकारले हेर्दा, यसले आध्यात्मिक साधनाहरूको अभ्यास, सनातन धर्मसम्बन्धी परम्पराको विकास गरी राष्ट्रीय एकता र सद्भावनापूर्वक नैतिकतालाई मजबूत बनाउँदै मानव मूल्यको रक्षा गर्नेछ।

अनुच्छेद : २ दृष्टिकोण

निम्न प्रकारका अभियानहरूमा एच.डि,एस.बि, समर्पित हुनेछ-

धारा :२- १ यसले सुनिश्चित रूपमा भूटानी हिन्दू समाजबीच धार्मिक, सामाजिक, सांस्कृतिक र आध्यात्मिक आवश्यकताहरू पूर्ति गर्ने प्रभावकारी मस्यौदाहरू तयार गरी तदनुसार कामहरू गर्नेछ।

धारा : २- २ यसले देशका नागरिकहरूको विद्यमान सकारात्मक छविलाई अघिबडाउने दिशामा काम गर्नेछ।

धारा : २ -३ भू०हि०ध०स०ले हिन्दू जनसमुदायको आध्यात्मिक गुणस्तरलाई सुधार्ने क्षेत्रमा काम गर्नेछ।

धारा : ३ महत्त्व

वैदिक सनातन धर्मका सिद्धान्त र अभ्यासहरूद्वारा यो समुदाय मार्गदर्शित हुनेछ। सनातन धर्मका सिद्धान्त तथा जीवन-पद्धतिहरू बौद्धिक सिद्धान्त र अभ्याससँग मिल्दाजुल्दा छन्। वौद्धधर्मलाई भूटानी आध्यात्मिक संपदाको सार तत्व मानिएको छ। त्यसकारण, यो समुदायले पनि वौद्धधर्मसँग शान्तिपूर्ण सहअस्तित्व र मेलजोल राख्नेछ।

Section 3.1: It shall promote peaceful co-existence in harmony with all the Sampradaya /Panthas and Buddhism.

Article IV: AIMS AND OBJECTIVES

Section 4.1: To represent, promote and protect the cultural, religious, social, spiritual needs and aspirations of the Hindu community of Bhutan.

Section 4.2: To propagate the Hindu religion and promote Hindu culture in all its diversity (Sampradaya /Panthas).

Section 4.3: To provide spiritual education to the youth and adults in the Sanskrit language, religion, dance, arts & culture.

Section 4.4: To affiliate with local and other national religious organizations within Bhutan that shares the aims and objectives of the HDSB.

Section 4.5: To purchase, lease or exchange, hire or otherwise acquire any immovable property, to construct, maintain, and alter any premises necessary or convenient for the purpose of the HDSB in line with the policies of Royal Government.

धारा : ३-१ भू०हि०ध०स० ले सनातन धर्मसंग मिल्दा-जुल्दा सम्प्रदाय, पन्थ एवं बौद्धधर्मसंग शान्तिपूर्ण सहअस्तित्व कायम राख्नेछ।

अनुच्छेद : ४ लक्ष्य र उद्देश्यहरू

धारा ४. १: यसले भूटानका हिन्दू जनसमुदायको सांस्कृतिक, धार्मिक, सामाजिक र आध्यात्मिक आवश्यकता एवं आकांक्षाहरूको प्रतिनिधित्व गर्दै यिनीहरूको प्रवर्धन तथा रक्षा गर्नेछ।

धारा : ४. २ यो समुदायले सनातन धर्मसंबन्धी सबै संप्रदाय तथा शाखा-प्रशाखाहरूबीच हिन्दू धर्म र सस्कृतिको विकास तथा प्रचार-प्रसार गर्नेछ।

धारा : ४. ३ यसले युवापीठि र वयस्कहरूलाई आध्यात्मिक शिक्षा-दीक्षा, संस्कृत भाषा, सनातन धर्म, नृत्यकलाजस्ता कलाहरू र संस्कृतिको जानकारी दिनेछ।

धारा : ४. ४ यसले भूटानभित्र भएका संघ-संस्थाहरूसंग आफ्ना लक्ष्यहरू साझा गर्नेछ।

धारा : ४ .५ यसले आवश्यक परेका खण्डमा र सुबिधा भएका अवसरमा अधिनियम अनुसार निवेदन पत्र मार्फत सरकारसंग अनुमति लिएर महत्वपूर्ण प्रयोजनहरूका निम्ति संस्थासम्बन्धी चल-अचल सम्पत्तिको खरिद, बेच अथवा हस्तान्तरण गर्ने अधिकार राक्नेछ।

Section 4.6: To strive at all times to engage in religious activities that help unite, forge and encourage a common sense of Bhutanese identity.

Section 4.7: -To uphold and encourage the values and beliefs in accordance with the tenets as espoused in the generally accepted Hindu religion.

Section 4.8: To raise funds for the achievements of the aims and objectives of the HDSB in compliance with applicable laws and regulations.

Section 4.9: To form committees as and when deemed necessary to meet the aims and objectives of the HDSB.

Section 4.10: To plan and encourage the observation of Hindu festivals.

Section 4.11: To undertake lawful charitable activities to assist the less fortunate and needy.

Section 4.12: To seek approval of Chooshey Lhentshog for affiliation of other Hindu religious groups within Bhutan.

धारा : ४.६ भू०हि०ध०स०ले नित्य निरन्तर धार्मिक क्रियाकलापहरूमा संलग्न रही भूटानी नागरिकहरूबीच समानताको उच्च आदर्श र एकतालाई प्रोत्साहन गर्नेछ।

धारा : ४ . ७ भू०हि०ध०स० हिन्दू धर्मप्रति अटूट विश्वास, सनातन धर्मसंबन्धी मूल्य तथा मान्यताप्रति प्रोत्साहन र नियमहरूको पालनमा समर्पित रहनेछ।

धारा : ४ .८ यसले हिन्दू धर्मसम्बन्धी पर्वहरूको संरक्षण तथा सञ्चालनका निम्ति योजना तयार गरी कार्यन्वयन गर्नेछ।

धारा : ४ .९ भू०हि०ध०स०ले निर्धारित नियमहरूको अनुपालन गर्दै भू०हि०ध०स०का लक्ष्य एवं उद्देश्यहरू पूर्ण गर्नका निम्ति आवश्यक धन संग्रह गर्नेछ।

धारा : ४ .१० भू०हि०ध०स० ले आफ्ना उद्देश्य र कर्तव्यहरू पूर्ण गर्नका निम्ति आवश्यक समितिहरूको गठन गर्नेछ।

धारा : ४ .११ यसले कानूनका कठघरामा रहेर असहाय तथा निर्धनजनहरूको सहायता र सेवाका निम्ति कार्यक्रमहरूको सञ्चालन गर्नेछ।

धारा : ४ .१२ यसले भूटानमा भएका अन्य धार्मिक संघ-संस्थाहरूलाई भू०हि०ध०स० मा संबद्ध गराउनका निम्ति छोदेल्हेन्छोगबाट अनुमति लिनेछ।

Article V: STATUS

Section 5.1: The HDSB shall be a legal entity that shall function as a non-profit, non-political and non-governmental foundation within the Kingdom of Bhutan.

Section 5.2: Any actions, suits, proceedings or arbitrations shall be brought by or against HDSB in its own name.

Section 5.3: The HDSB shall be an apex religious body related to Hinduism within Bhutan as recognised by the Chhoedey Lhentshog and the Royal Government of Bhutan.

Article VI: DUTIES AND RESPONSIBILITIES

The HDSB shall:

Section 6.1: Function as an apex body for Sanatan Hindu Dharma and its religious institutions, mandirs, religious sites, and its subsidiaries (Sampradaya / Panthas) and branches in coordination with concerned authorities.

Section 6.2: Serve as the focal agency between the Bhutanese Hindu community and Choedey Lhentshog/the Royal Government.

अनुच्छेद ५ : स्थिति

धारा : ५. १ यो समुदायले भूटान अधिराज्यभित्र एउटा गैर-मुनाफाजनक र गैर-सरकारी तथा गैर-राजनैतिक संस्थानको रूपमा काम गर्नेछ।

धारा : ५.२ कसैले पनि समुदायको पक्ष अथवा विपक्षमा कारवाही गर्ने अथवा कानूनी मुद्दा चलाउने अधिकार राक्तछ।

धारा : ५ . ३ भू०हि०ध०स०ले भूटानको राजकीय सरकार तथा छोदेल्हेन्छोगबाट मान्यता प्रदान भएको मुख्य संस्थाका रूपमा रहेर काम गर्नेछ।

अनुच्छेद ६ : कर्ष्य र जिम्मेवारी

धारा : ६. १ भू०हि०ध०स० ले- सम्बन्धित अधिकृतहरूका साथमा मिलेर धार्मिक संघसंस्था, धार्मिक स्थल, संप्रदाय तथा पन्थहरूको शीर्षस्थ संस्थाका रूपमा कामहरू गर्नेछ।

धारा : ६. २ भू०हि०ध०स० ले छोदेल्हेन्छोग अधिराज्यभित्र स्थित हिन्दू जनसमुदाय तथा राजकीय सरकारबीच प्रमुख संगठनका रूपमा रहेर काम गर्नेछ।

Section 6.3: Develop general guidelines on Hindu religious practices in harmony with national policies.

Section 6.4: Take measures to unite and integrate all segments (Sampradaya /Panthas) of the Hindu Dharma followers in accordance with the Article 7(15) of the Constitution of Bhutan.

Section 6.5: Promote religious harmony and strive to strengthen socio-cultural development and unity in Bhutan.

Section 6.6: Take or recommend appropriate action against persons, organisations or institutions seeking to weaken the foundation of HDSB as per prevailing laws of the country.

Section 6.7: Coordinate and conduct prayers, religious discourses and meditation as well as organise and celebrate national cultural and religious programmes, festivals and events for peace and well-being of the King, Country and the People of Bhutan.

धारा : ६. ३ : भू०हि०ध०स० ले राष्ट्रीय नितिसंग मिल्दाजुल्दा धार्मिक अभ्यास, उत्थान एवं अनुशासन संबन्धी दिशा निर्देशहरू तयार गर्नेछ ।

धारा : ६. ४ : भू०हि०ध०स०ले भूटानको संविधानको धारा १५ का आधारमा हिन्दू धर्मको सम्पूर्ण शाखा-प्रशाखाहरूलाई संगठित र एकीकृत गर्ने सम्बन्धमा कदमहरू चाल्नेछ।

धारा : ६. ५ : भू०हि०ध०स० ले भूटान अधिराज्यभित्र धार्मिक सद्भावको वृद्धिका साथै सामाजिक सांस्कृतिक विकासद्वारा एकतालाई सुदृढ बनाउने प्रयास गर्नेछ।

धारा : ६.६ : भू०हि०ध०स० का आधारलाई कमजोर बनाउने चहाना राख्ने संघ-संस्था तथा व्यक्ति विरुद्ध समुचित जाँच र कारवाही गर्नेछ अथवा अधिराज्यको नियम र कानून अनुसार कारबाहीका लागि सिफारिस गर्नेछ।

धारा : ६. ७ : यो समुदायले भूटानी राजा, देश र जनताको शान्ति र भलाईका लागि प्रार्थनाहरू, ध्यान र योगकक्षाहरूको संयोजन र संचालनका साथै धार्मिक तथा सांस्कृतिक समारोह, चहाड, पर्व र उत्सवहरूको आयोजना एवं समारोहको योजना गर्नेछ। यसले सनातन धर्म र सनातन धर्मका साथै बौद्धधर्मबीच रहेका समान विषयहरूबीच अनुसन्धान र अध्ययनका साथै धार्मिक चाहना र महत्त्वका विषयवस्तुहरूमाथि कार्यशाला र विचार गोष्ठीहरूको आयोजना गर्नेछ।

Section 6.8: Conduct research and studies in Sanatan Dharma and on themes common to Sanatan Dharma and Buddhism, and organise workshops and seminars on matters of religious interest and importance with approval of Chhoedey Lhentshog Secretariat so as to enrich people's understanding of the teachings and virtues of the Sanatan Dharma.

Section 6.9: Promote Sanskrit *Pathsalas*, where needed, to meet the needs of the community for *Pundits* and *Purohits* (Lams and Chhoeps) in performing religious rites and Pujas, and facilitate higher studies on philosophical aspects of Sanatan Dharma and Buddhism.

Section 6.10: Assist in preservation, renovation, rehabilitation and construction of *Patsalas*, Mandirs, and other institutions of religious and cultural significance.

Section 6.11: Register and record all public Hindu religious institutions (Sampradaya /Panthas) and sites of religious significance and monitor their operations.

धारा : ६. ८ : राष्ट्रीय आचारलाई ध्यानमा राख्दै सनातन धर्म, सनातन धर्म र बौद्धधर्मसम्बन्धी गोष्ठी, समारोह तथा अध्ययन र अनुसन्धान गरी सामूहिक तौरमा हिन्दू र बौद्धधर्मसम्बन्धी अभ्यासहरूद्वारा सामान्य मार्गदर्शनहरूको विकास गर्नेछ। छोदेहेन्छोगको अनुमति लिएर जनसमुदायको मांगअनुसार धार्मिक क्रिया, साधना शिविर र धार्मिक कक्षाहरू सञ्चालन गर्नेछ।

धारा : ६. ९ : जनसमुदायको मांगअनुसार धार्मिक क्रियाहरूका साथै पूजाआजा सम्पादनका लागि आवश्यक पण्डित एवं पुरोहितहरूको बृद्धि गर्नका लागि संस्कृत पाठशालाहरूको स्थापना गर्नेछ। पण्डित पुरोहितहरूले धार्मिक क्रियाकलापहरू सम्पादन गर्नका साथै सनातन धर्म र बौद्धधर्मसम्बन्धी दार्शनिक पहलुहरूको उच्च अध्ययन गर्न सहायता पुऱ्याउनेछन्।

धारा : ६. १० : यसले सम्पूर्ण धार्मिक संस्थान र धार्मिक रूपले महत्त्वपूर्ण मानिएका पाठशाला, मन्दिर तथा अरू संस्थानहरूको संरक्षण, नवीकरण, पुनरुद्धार र निर्माणजस्ता कामहरू गर्नेछ।

धारा : ६. ११ : सनातन धर्म अन्तर्गत पर्ने सम्पूर्ण धार्मिक संघ-संस्थाहरू (संप्रदाय अथवा पन्थ)-हरूलाई भू०हि०ध०स० अन्तर्गत पञ्जीकृत गरी तिनीहरूको धार्मिक महत्त्वको स्पष्ट विवरण राख्ने र मुल्यांकन गर्ने कामहरू गर्नेछ।

Section 6.12: Seek approval from ChhoedeyLhentshog to establish linkages with and participate in activities of similar religious institutions at regional and international levels.

Article VII: ACTIVITIES

The HDSB shall, through the Board of Directors, develop and implement appropriate strategies and programme of activities in pursuance of its vision, mission, aims and objectives. To this end, priorities shall be accorded to the following:

Section 7.1: Organise, and encourage organising, periodic panel discussions and Pravachans (discourses) in different parts of the country by engaging suitable scholars with consent of the concerned local authorities.

Section 7.2: Take suitable measures to foster greater unity and sense of belonging, cooperation among all segments of the Hindu community in particular and the Bhutanese society in general.

धारा : ६. १२ : यसले धोदेहेन्छोगबाट अनुमति लिएर क्षेत्रीय एवं अन्तराष्ट्रीय स्तरमा रहेका एकैखाले धार्मिक संस्थानका साथ सम्पर्क राख्नेछ।

अनुच्छेद : ७ - गतिविधिहरू

भू०हि०ध०स०ले आफ्ना निदेशकपरिषद्को माध्यमद्वारा आफ्ना दृष्टिकोण, उद्देश्य र लक्ष्यहरू पूरा गर्नका लागि आफ्ना लक्ष्य तथा उद्देश्य अनुरूप उपयुक्त रणनीति र गतिविधिहरू तयार गरी निम्न प्रकारका कार्यप्रणालीहरू प्राथमिकताका आधारमा लागू गर्नेछ।

धारा : ७. १. भू०हि०ध०स० ले देशका विभिन्न स्थानहरूमा स्थानीय प्रशासनसंग मिलेर विचार-विमर्श गरी उपयुक्त विद्वान्हरूलाई सामूहिक छलफल तथा प्रवचनजस्ता कार्यक्रमहरू आयोजना गरेर त्यसमा नियुक्त गर्ने अथवा गराउने प्रोत्साहन गर्नेछ।

धारा : ७. २. भू०हि०ध०स०ले सामान्य रूपमा भूटानी जनमुदायबीच बडीमात्रामा एकता र सैहार्दका साथै सहयोग बडाउने दिशामा उपयुक्त कदमहरू चाल्नेछ भने, यसले व्यक्तिगत रूपमा हिन्दू समाजका विभिन्न शाखाहरूबीच एकता, सैहार्दता र सहयोगको भावना बडाउन उपयुक्त कदम चाल्नेछ।

Article VIII: MEMBERSHIP and affiliation

Any Bhutanese citizen over the age of 18 who follow the Hindu faith and have paid annual membership fee shall be eligible as an Individual Member to the HDSB, with voting rights.

General procedure to become member of HDSB:

- i. Application for membership shall be made in the prescribed Form;
- ii. A member shall be required to pay a membership fee annually as recommended by HDSB and approved by Annual General Meeting (AGM);
- iii. Each member shall accept and conform to the principles and objectives of the AoA of HDSB;
- iv. Each member shall safeguard the interests of HDSB;
- v. A member may resign from membership by giving the Executive Director one month's advance notice in writing; and
- vi. A person shall be disqualified from membership if he/she violates the principles of HDSB and relevant provisions of The Religious Organizations Act (RoA) or AoA of HDSB.

अनुच्छेद : ८ . सदस्यता र संबद्धता

हिन्दू धर्मका सिद्धान्त र परम्पराको अनुसरण गर्ने १८ वर्षदेखि उँभोका कुनै पनि भूटानी नागरिकले निर्धारित वार्षिक शुल्क जम्मा गरी व्यक्तिगत रूपमा भू०हि०ध०स०को सदस्यता लिएर मतदान प्राप्त गर्न सक्नेछ।

भू०हि०ध०स० को सदस्य बन्नका निम्ति पालन गर्नुपर्ने सामान्य नियमहरू-

- क. भू०हि०ध०स०को सदस्यता प्राप्त गर्नका निम्ति निर्धारित आवेदन पत्र भर्नुपर्नेछ।
- ख. प्रत्येक सदस्यले भू०हि०ध०स० वार्षिक महासभाद्वारा अनुमोदित सदस्यता शुल्क प्रतिवर्ष जमा गर्नुपर्नेछ।
- ग. प्रत्येक सदस्यले भू०हि०ध०स०को संगठनका सिद्धान्त, लक्ष र धाराहरूलाई स्वीकार गर्नुपर्नेछ।
- घ. प्रत्येक सदस्यले भू०हि०ध०स० का चाहनाहरूको रक्षा गर्नुपर्नेछ।
- ङ. कुनैपनि सदस्यले एक महिना पहिले सुचीत गरी पदबाट राजिनामा दिन सक्नेछ; र
- च. कुनै व्यक्तिले हिन्दू धर्मसमुदायका सिद्धान्तहरू, धार्मिक संगठन अधिनियमका उपयुक्त धाराहरू र भू०हि०ध०स० का नियमहरूको उल्लङ्घन गर्नु भने सो व्यक्तिलाई सदस्यताबाट निष्कासित गरिनेछ।

Article IX: STRUCTURE OF HDSB.

Board of Directors:

There shall be a Board of Directors consisting of nine (9) members, five(5) elected from among the registered members in an AGM and four (4) elected by the Committee of Pandits, namely:

- I. The Chairperson of the Board who shall be a Pandit;
- II. Vice chairman of the Board who shall be a non Pandit;
- III. Board member: Treasurer
- IV. Board member: Secretary
- V. Board member: Management
- VI. Board member: Investment
- VII. Board member: Property
- VIII. Board member: Services
- IX. Board member: Festivals

The Executive Director shall serve as the head of the Secretariat and shall have no voting rights in HDSB meeting.

HDSB Secretariat:

There shall be a small Secretariat of staff to run the daily activities of the organisation. The Secretariat shall be headed by Executive Director recruited through selection process, with support of appropriate staff.

अनुच्छेद ९ : भू०हि०ध०स०को संरचना

भू०हि०ध०स०का निदेशक परिषद्.

भू०हि०ध०स० मा जम्मा ९ जना प्रतिनिधिहरू हुनेछन्; जसमा- वार्षिक सभाद्वारा निर्वाचित ५ जना प्रतिनिधिहरू र विद्वत्परिषद् (पण्डित समिति) द्वारा मनोनित भएका ४ जना वरिष्ठ पण्डितहरू; नामतः-

१. भू०हि०ध०स० का अध्यक्षका पदमा एकजना वरिष्ठ पण्डित,
२. भू०हि०ध०स० का उपाध्यक्षका रूपमा एकजना गैरपण्डित प्रतिनिधि,
३. एकजना प्रतिनिधि : कोषाध्यक्ष
४. एकजना प्रतिनिधि : महासचिव
५. एकजना प्रतिनिधि : प्रबन्धक
६. एकजना प्रतिनिधि : निवेशक
७. एकजना प्रतिनिधि : सम्पत्ति
८. एकजना प्रतिनिधि : समाज सेवादल
९. एकजना : चाड-पर्व र सांस्कृतिक कार्यक्रमका प्रतिनिधि

भू०हि०ध०स० का कार्यकारी निर्देशकले सचिवालयको निर्देशन गर्दछन्, तर उनले कार्यकारी समितिको अन्तरीम बैठकको निर्णयविरुद्ध आफ्नो मताधिकार राख्न पाउँदैनन्।

भू०हि०ध०स० सचिवालय

संगठनसंबन्धी दैनिक गतिविधिहरूको सञ्चालन गर्नका निम्ति समुदायको एउटा सानु सचिवालय हुनेछ; उक्त सचिवालयमा काम गर्ने कर्मचारीहरूले मतदान गर्न पाउनेछैनन्, नियमित प्रक्रियापूर्वक कार्यकारी निर्देशकद्वारा सञ्चालित यो समुदायमा अरू सहायक कर्मचारीहरू पनि हुनेछन्।

Committee of Pandits:

There shall be a Committee of Pandits, who shall function as per the Terms of Reference (ToR) approved by the HDSB.

Article X: POWER & DUTIES

The power and duties of the various structures and office-bearers of the HDSB are as follows:

Section 1: Board of Directors

Section 1.1: To oversee the efficient and effective functioning and governance structure of the HDSB and its various structures.

Section 1.2: To ensure that the financial discipline of the HDSB is strictly in accordance with the Financial Rules and Regulations of the Royal Government of Bhutan.

Section 1.3: To ensure that an annual audit of the HDSB is conducted in compliance with RoA.

Section 1.4: To give final approval for all investments and expenses.

Section 1.5: To meet at least once quarterly provided that Secretariat serves the notice of meeting at least two weeks in advance.

पण्डित समिति (विद्वत्परिषद्)

भू०हि०ध०स० अन्तर्गत एउटा पण्डित समिति (विद्वत्परिषद्) हुनेछ; यसको गठन भू०हि०ध०स० द्वारा पारित शर्तहरूका आधारमा हुनेछ।

अनुच्छेद १० : शक्ति र कर्तव्य

भू०हि०ध०स० अन्तर्गत रहेका विभिन्न ढाचा र कर्मचारीहरूको शक्ति र कर्तव्यहरू-

निदेशक परिषद्

धारा १.१: निदेशक परिषद्ले भू०हि०ध०स० र उसका विभिन्न ढाँचाहरूको सुचारूता र प्रभावकारी कार्यका साथै प्रशासनात्मक तरिकालाई देखरेख गर्नेछ।

धारा १.२: राजकीय सरकारका वित्तीय नियम कानून अनुरूप नै भू०हि०ध०स०का वित्तीय अनुशासनहरू छन् भन्ने निश्चित गर्दछ।

धारा १.३. भूटान धर्मसंगठन अधिनियम अनुसार भू०हि०ध०स०सम्बन्धी वार्षिक लेखापरिक्षा सुनिश्चित गर्नेछ।

धारा १.४: सबै प्रकारका निवेश र खर्चसम्बन्धमा अंतिम स्वीकृति दिनेछ।

धारा १.५: सचिवालयले समितिको त्रैमासिक बैठक वस्नका निम्ति कम से कम दुई सप्ताह पूर्व बैठकका मितिको सूचना दिनुपर्नेछ;

Section 1.6: The quorum for the board meeting shall be two-third of the total members.

Section 1.7: To confirm existence of custody of movable and immovable property and assets of the HDSB in accordance with the Royal Government norms.

Section 1.8: To receive and approve annually the consolidated budgeted Income & Expenditure statement of the HDSB.

Section 1.9: To oversee the safe custody of all important documents belonging to the HDSB.

Section 1.10: To amicably resolve any internal grievances or disputes.

Section 1.11: To take appropriate administrative and disciplinary action against any member who violates the provision of this AoA and/or RoA and/or ToR of committees.

Section 1.12: To participate in Special General Meeting of the HDSB as and when required.

Section 1.13: To communicate to members of the community any pertinent matters which impact on the public and/or are of public interest. section

धारा १.६: कार्यकारी समितिको बैठकका निम्ति कुल सदस्यहरूमध्ये दुई तिहाई सदस्यहरूको उपस्थिति हुनुपर्नेछ।

धारा १.७: राजकीय सरकारको मानदण्ड अनुसार भूंहिंधंसं को चल र अचल पूँजी तथा संपत्ति निश्चित गर्नेछ।

खण्ड १.८: भूंहिंधंसं को वार्षिक आयस्ता र खर्चसम्बन्धी प्रतिवेदनमाथि स्वीकृति दिनेछ।

धारा १.९: भूंहिंधंसंसंग संबंधित सबै प्रकारका महत्वपूर्ण दस्तावेजहरू सुरक्षाको देखरेख गर्नेछ।

धारा १.१०: भूंहिंधंसं कुनै प्रकारका आंतरिक शिकायत या वाद विवादहरू उत्पन्न भएका खण्डमा शान्तिपूर्ण वातावरणमा तिनीहरूको समाधान गर्नेछ।

खण्ड १.११: संगठनाका धारा अथवा धार्मिक संगठन अधिनियम र वा समितिका आचार संहिताको प्रावधान उल्लङ्घन गर्ने कुनै पनि सदस्यमाथि प्रशासनिक तथा अनुशासनात्मक कारवाही गर्नेछ।

धारा १.१२: आवश्यकता परेका खण्डमा भूंहिंधंसं का विशेष महासभाहरूमा भाग लिइनेछ।

धारा १.१३: जनतालाई प्रभाव पार्ने अथवा जनतासंग सरोकार राख्ने कुनै पनि विषयमा समुदायका सदस्यहरूलाई जानकारीदिने काम गर्नेछ।

1.14: To consider the Annual Financial Statements of the HDSB audited by RAA and ensure compliance to any observations and submission to Chhoedey Lhentshog.

Section 1.15: In the event of a vacancy leading to non-fulfilment of the quorum, a special general meeting to elect new Board Member should be held within one month.

Section 1.16: To consider and recommend the applications for affiliation to the Chhoedey Lhentshog.

Section 2: The Chairperson

The Chairperson shall preside over all meetings of the HDSB and shall see that all decisions and resolutions of the meetings are carried into effect. The Chairperson shall represent HDSB at ChhoedeyLhentshog.

Section 3: The Vice Chairperson

The primary roles and responsibilities of the Vice Chairperson of HDSB shall officiate and chair the meeting in the absence of the Chairperson.

धारा १.१४: राजकीय लेखा परीक्षक (RAA) द्वारा परिष्कृत भू०हि०ध०स०ले वार्षिक वित्तीय प्रतिवेदनहरूमाथि विचार गर्नुका साथै तत्सम्बन्धित विवरणहरू धार्मिक संगठनमा प्रस्तुत गर्नेछ।

धारा १.१५: बैठकमा सदस्यहरूको बहुमत हुनसकेको खण्डमा एकमहिना भित्रै भू०हि०ध०स०ले विशेष बैठक बोलाएर नयाँ सदस्य नियुक्ति गर्नेछ।

धारा १.१६: कसैले भूटान धर्म आयोगसंग आबद्ध हुनका लागि निवेदन दिन्छ भने, सोमाथि हेरविचार गर्नेछ।

अनुच्छेद २: अध्यक्ष

भू०हि०ध०स० का समस्त सभाहरूको अध्यक्षता भू०हि०ध०स० का अध्यक्षले गर्नेछन् भने; सभामा लिइएका सबै प्रकारका प्रभावशाली निर्णयहरू कार्यन्वयन हुँदैछन् अथवा छैनन् भन्ने कुराको पनि अध्यक्षले निरीक्षण गर्नेछन्। छोदेल्हेन्छोगमा पनि हिन्दू जनसमुदायको प्रतिनिधित्व भू०हि०ध०स० का अध्यक्षले नै प्रतिनिधित्व गर्नेछन्।

अनुच्छेद ३ : उपाध्यक्ष

भू०हि०ध०स० का अध्यक्षका अनुपस्थितिमा अध्यक्षका समस्त जिम्मेवारीहरू उपाध्यक्षले निभाउनेछन् र सभाको अध्यक्षता पनि गर्नेछन्।

Section 4: The Secretary

The roles and responsibilities of the Secretary of the HDSB shall be:

- (i) To coordinate, organise, arrange and attend all sessions and meetings of the Board of HDSB.
- (ii) To record the minutes of all sessions and meetings of the HDSB and accordingly distribute the minutes to the members for information and implementation.
- (iii) To keep a record of all appointments of the members to the Board.
- iv) To follow up on the implementation of the resolutions passed during any sessions or meetings.
- (v) To perform similar duties as that of any other Board members
- (vi) To give, or cause to be given, notice of all meetings of the HDSB.
- (vii) To keep and maintain proper records of the HDSB meetings.
- (viii) To call up HDSB meetings in consultation with the Chairperson.

अनुच्छेद ४: सचिव

भू०हि०ध०स० का सचिवको भूमिका र उत्तरदायित्वहरू निम्न प्रकारका हुनेछन्:

- क. भू०हि०ध०स० का सबै बैठकहरू र अधिवेशनहरूको समन्वय, आयोजन, व्यवस्था र सहभागिताको जिम्मेवारी निभाउनेछन्;
- ख. भू०हि०ध०स० सम्बन्धी सबै प्रकारका सत्र र बैठकहरूको कार्यविवरण तयार गरेर तदनुसार कार्यन्वयनका निम्ति सदस्यहरूमा वितरण गर्नुपर्नेछ।
- ग. समितिका समस्त सदस्यहरूको नियुक्तिसम्बन्धी समस्त जानकारी राख्नुपर्नेछ।
- च : भू०हि०ध०स० समितिको बैठकसम्बन्धी जानकारी दिनु अथवा दिन लगाउनुपर्नेछ।
- छ : भू०हि०ध०स० का सभासम्बन्धित समुचित दस्तावेजहरू सुरक्षित राख्नुपर्नेछ।
- ज : अध्यक्षको सल्लाह र परामर्श अनुसार भू०हि०ध०स० का बैठकहरू बोलाउनुपर्नेछ।

Section 5: The Treasurer

The roles and responsibilities of the Treasurer of the HDSB shall be:

(i) To have the custody of all funds, and keep full and accurate records of receipts and disbursements of the Association;

(ii) To deposit all cash and other valuable effects of the HDSB in such depositories as may be designated by the Board;

(iii) To render an account of all the transactions and the financial condition of the HDSB to the Chairperson and the Board of Director at the regular meetings of the Board, or whenever they may require it;

(iv) To ensure that all revenue/income/cash due to the HDSB are collected and received, and that all payments authorised by the HDSB are made;

(v) To ensure that correct books of accounts are kept showing the financial affairs of the HDSB including full details of all receipts and expenditure connected with the activities of the HDSB; and

(vi) Jointly operate the accounts of HDSB with Executive Director.

अनुच्छेद ५: कोषाध्यक्ष

भू०हि०ध०स० का कोषाध्यक्षका भूमिका र उत्तरदायित्वहरू निम्न प्रकार हुनेछन्:-

क : भू०हि०ध०स० सम्पूर्ण धनराशीको सुरक्षा गर्दै रसीदहरूका साथै संगठनका लेन-देनसम्बन्धित सम्पूर्ण विवरणहरू राख्नुपर्नेछ;

ख : भू०हि०ध०स०को सम्पूर्ण खजाना र अरू महत्वपूर्ण वस्तुहरू परिषद्द्वारा निर्देशित ढिकूटीमा जमा गर्नुपर्नेछ।

ग : भू०हि०ध०स० का अध्यक्ष र निदेशक परिषद्ले जान्न चाहेका खण्डमा परिषद्का बैठकका अवसरमा आय-व्ययसम्बन्धित सम्पूर्ण विवरणहरू प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ।

घ : भू०हि०ध०स० ले पाउनुपर्ने सम्पूर्ण राजस्व, आयस्ता तथा धनराशीहरू एकत्रित गरी समुदायलाई दिइएको र समुदायले दिनुपर्ने सम्पूर्ण विवरणहरू निश्चित गर्नुपर्नेछ।

ङ : भू०हि०ध०स० संग सरोकार राख्ने क्रियाकलापहरूको आयव्यय र रसीदहरूको पूर्ण विवरण व्यवस्थित रूपमा राखेकोछ भन्ने निश्चित गर्नेछ; तथा

च : भू०हि०ध०स०का कार्यकारी निर्देशकसंग मिलेर संयुक्त रूपमा भू०हि०ध०स० का कोषको सञ्चालन गर्नु।

Section 6: The Executive Director

The roles and responsibilities of the Executive Director of the HDSB shall be, but not limited:

(i) To provide strategic and visionary leadership to the Secretariat;

(ii) To manage all operational aspects of the Secretariat and to ensure that sound governance prevails;

(iii) To foster a sense of cooperation and work tirelessly towards a unity of purpose;

(iv) Together with the Board, is responsible for representing the organisation in all forums and to project a positive image of HDSB;

(v) To be guided by this AoA and to uphold at all times the spirit and letter;

(vi) To keep and maintain proper records of correspondences, membership records and activities;

कार्यकारी निर्देशक

भू०हि०ध०स० का कार्यकारी निदेशकको भूमिका र उत्तरदायित्वहरू निम्नलिखित भएका छन् र अरू पनि हुन सक्नेछन्।

क : सचिवालयलाई रणनीत्यात्मक र दूरदर्शित्वपूर्वक नेतृत्व प्रदान गर्नुपर्नेछ।

ख : सचिवालय सम्बन्धित सबै परिचालन पक्षहरूलाई व्यवस्थित गर्दै समुचित प्रशासनिक व्यवस्था सुनिश्चित गर्नुपर्नेछ।

ग : भू०हि०ध०स०प्रति सहयोगको भावनामा वृद्धि गर्नु र उद्देश्यहरूबीच एकता कायम गर्नका निम्ति अथक परिश्रम गर्नुपर्नेछ।

घ : परिषद्संग मिलेर सम्पूर्ण मञ्चहरूमा संगठनको प्रतिनित्व गर्दै भू०हि०ध०स०को सकारात्मक छविलाई रक्षा गर्नुपर्नेछ।

ङ : यो अधिनियमद्वारा निर्देशित हुनु र निरन्तर समर्पित भावनाका साथ पत्र लेखनमा समर्थन गर्नुपर्नेछ।

च पत्राचारका साथै सदस्यतासम्बन्धी विवरण र कार्यकलापहरूको समुचित विवरण राख्ने र व्यवस्थापन गर्ने कामहरू गर्नुपर्नेछ।

(vii) To call up AGM meeting in consultation with the Chairperson;

(viii) To assist the Vice Chairperson in making the press releases in consultation with and approval of the Chairperson;

(ix) To ensure minutes are circulated within two (2) weeks of meetings;

(x) To compile and maintain a complete register of members, their last known postal addresses, email addresses and telephone contacts. This shall be the register to determine voting rights at General Meetings; and

(xi) Any other duties that may be assigned and prescribed by the Board from time to time.

Section 7: Tenure of Board Members

I. The tenure of membership in the Board shall be for three years and a member may contest for re-election for another term. In the case of Pandits, they may be re-elected after serving two consecutive terms subject to fulfilment of three years cooling period for another two terms.

II. Any board member may resign by giving a written notice to the Chairperson of the Board at least one month advance notice.

झ : भू०हि०ध०स० का अध्यक्षसंगको परामर्शअनुसार वार्षिक सभा बोलाउनुपर्नेछ।

ञ : अध्यक्षको परामर्श तथा अनुमति लिएर उपाध्यक्षलाई प्रेस विज्ञप्तिहरूमा सहायता गर्नुपर्नेछ।

ट : बैठक बसेको दुईसप्ताहभित्रमा तत्सम्बन्धित विवरणहरू वितरण गरिए भन्ने सुनिश्चित गर्नुपर्नेछ।

ठ : पत्रव्यवहारका निम्ति सम्पूर्ण सदस्यहरूको हुलाक, ठेगाना, ईमेल र सम्पर्क-सूत्र संग्रह गरेर राख्नुपर्नेछ। यो पंजीकरण प्रक्रियाद्वारा साधारण बैठकमा मतदानका अधिकारको निर्धारण गरिनेछ; र साथै-

ड : समय-समयमा परिषद्ले अराएका अथवा जिम्मा दिएका अन्य कर्तव्यहरू पनि आवंटित र निर्धारित गर्नुपर्नेछ।

७. परिषद्का सदस्यहरूको कार्यकाल

क : परिषद्का सदस्यताको कार्यकाल तीनवर्षको हुनेछ र सदस्यहरू अर्को अवधिका लागि निर्वाचनको प्रतिस्पर्धामा बस्नसक्नेछ; पण्डितहरूको विषयमा भने, लगातार दुईपल्ट पूरा भएपछि एउटा चुनावलाई छोडेर फेरि दुईपल्ट चुनावमा भागलिन पाइनेछ।

ख : परिषद्का अध्यक्षलाई कम्तिमा पनि एकमहिना पहिले लिखित रूपमा जानकारी दिएर राजिनामा दिनसकिनेछ।

III. Any member who does not attend Board meetings consecutively for three times, without reasonable cause in writing, his/her membership in the Board shall be automatically terminated. Such a vacancy shall be filled up through election in the next AGM.

Article XI: CODE OF CONDUCT OF BOARD

The Board shall prepare and approve its own code of conduct, which shall be amended from time to time. A member of the board is expected to:

(i) Place the highest importance to serving the Tsa-Wa-Sum with utmost loyalty and dedication, and fulfil his/her responsibilities by following the highest moral principles;

(ii) Not indulge in any activity that adversely affects the Hindu Dharma, national sovereignty and integrity of Bhutan;

(iii) Always uphold first and foremost the national interest in discharging his/her duties and functions;

(iv) Refrain from casting his/her vote on any issue where he/she has a conflict of interest;

(v) Conduct themselves within the relevant provisions of the AoA of HDSB and the RoA of the Kingdom of Bhutan;

ग : परिषद्को सदस्यले सूचना दिएर होस् अथवा नदिइकन लगातार तीनपल्टसम्म परिषद्का बैठकमा भाग लिएन भने, परिषद्बाट त्यस व्यक्तिको सदस्यता खारिज भएको मानिनेछ। वार्षिक महासभाको समयमा त्यो रिक्त ठाउमा अर्काव्यक्तिलाई नियुक्त गरिनेछ।

अनुच्छेद ११ : परिषद्को आचार संहिता

परिषद्ले आफ्नो आचार संहिता तैयार गरी स्वीकृत गर्नेछ, जसलाई समय-समयमा संशोधन पनि गरिनेछ। परिषद्का समितिका कुनै पनि सदस्यहरूले निम्न प्रकारका आचार संहिताहरूको पालन गर्ने आशा गरिनेछ।

क : जतिसक्ती अत्यंत निष्ठा एवं समर्पणका साथ चा-वा-सुम (राजा, देश र जनता)को सेवा गर्नका निम्ति उच्चतम नैतिक सिद्धान्तको अनुसरण गर्दै आफ्ना जिम्मेवारीहरू पूर्ण गर्नुपर्नेछ।

ख : सदस्यले हन्दूधर्म, राष्ट्रिय संप्रभुता र भूटानको अखंडतामा दखल तथा प्रतिकूलरूपले प्रभावित पार्ने कुनै पनि गतिविधिहरूमा शामिल हुनुहुनेछैन।

ग : आफ्ना कर्तव्य र कार्यहरू निर्वहन गर्दा सर्वप्रथम राष्ट्रिय हितलाई सर्वोपरी महत्त्व दिनुपर्नेछ।

घ : सदस्यहरूको चाहनाबीच द्वन्द उत्पन्न भएका खण्डमा सदस्यले कसैलाई पनि मतदान दिनुहुनेछैन।

ङ : भू०हि०ध०स० का संगठनसम्बन्धी धारा र धर्मसंगठन अधिनियमका धाराले गरेका व्यवस्था अनुरूप आचारण गर्नुपर्नेछ।

(vi) Maintain dignity of the position, operational transparency, highest principles and moral values and be unbiased in discharging their functions and responsibilities;

(vii) Not engage in any unlawful or corrupt practices;

(viii) Work in the interest of the HDSB and the Bhutanese society at large;

(ix) Ensure that his personal conduct is consistent with the dignity, reputation and integrity of the HDSB;

(x) A member must at all times conduct himself/herself in a courteous and respectful manner and respect the authority of the Chairperson;

(xi) A member must not display any disorderly conduct including usage of foul language;

(xii) A member must not unduly influence the Government officials or member of parliament in a case in which he/she is financially or personally interested nor elicit information from the Government in an unauthorized manner;

(xiii) A member must not impose threat, intimidation or use individual influence to encourage another member to make any remarks in the HDSB Board meeting; and

च : सदस्यहरूले आफ्ना गरीमालाई ध्यानमा राख्नु कार्यात्मक, पारदर्शिता र नैतिक मूल्यहरूका साथै कार्यसम्पादन र जिम्मेवारीहरूप्रति पक्षपातरहित हुनुपर्दछ।

छ : उनीहरूले गैरकानूनी या भ्रष्ट अभ्यासहरूमा संलग्न हुनुहुनेछैन।

ज : सामान्य रूपले भूटानी समाज र व्यक्तिगतरूपले भू०हि०ध०स०का चाहना पूर्ण गर्नका निम्ति कामहरू गर्नुपर्नेछ।

झ : भू०हि०ध०स०को प्रतिष्ठा, ख्याति र एकता अनुरूप उसका आचारणहरू छन् भन्ने निश्चित गर्नुपर्नेछ।

ञ : भू०हि०ध०स०का कुनै पनि सदस्यले सदासर्वदा विनम्र र आदरपूर्वक व्यवहार गर्दै अध्यक्षको अधिकारप्रति सम्मान व्यक्त गर्नुपर्दछ।

ट : कुनै पनि सदस्यले अशिष्ट भाषा र आचारणको प्रयोग गर्नुहुनेछैन।

ठ : कुनै पनि सदस्यले व्यक्तिगत रूपले रुचि राखेर वित्तीय विषयहरूप्रति सरकारी अथवा संसदीय सदस्यलाई अनुपयुक्त तरिकाले प्रभावित गर्नुहुँदैन, नत, उसले अनधिकृत तरिकाले सरकारबाट गलत सूचनाहरू प्राप्त गर्नेछ।

ड : कुनै पनि सदस्यले हि०ध०स० का बैठकमा भएका अर्को सदस्यलाई डरदेखाउँदै व्यक्तिगत रूपले नकारात्मक प्रभाव पारेर दबाव दिन पाउनेछैन तथा आफ्ना व्यक्तिगत मन्तव्य पनि पकट गर्न पाउनेछैन।

(xiv) During religious delegations to foreign countries, a member must not give press statements regarding the visit. Such briefings of the press will be done by the leader of the delegation only.

Article XII: FINANCIAL MATTERS

(i) The financial year shall commence on 1st July and end on 30th June.

(ii) The accounts shall be audited by the Royal Audit Authority.

Article XIII: COMMUNICATION

In order to ensure that every community member is fully informed of the workings of the HDSB the Board shall ensure that all minutes of Board and Committee meetings are circulated within two (2) weeks of the meetings:

I. Use all forms of communication, such as press releases, newsletters, SMS and other electronic means, should also be utilised, whenever possible;

II. Any communications received by the HDSB will be dealt with in the following manner: The HDSBS Secretariat is required to acknowledge receipt in writing, within two weeks of any written correspondence and to respond there to within thirty (30) days;

धार्मिक प्रतिनिधि मण्डल भ्रमणका रूपमा विदेश जाँदा कुनै पनि सदस्यले प्रेस वक्तव्य जारी गर्न पाउनेछैन; साथै प्रेससम्बन्धी विवरण प्रस्तुत गर्नु परेका खण्डमा प्रतिनिधि मण्डलका नेताले मात्र गर्ने अधिकार राख्नेछ।

वित्तीय विषयहरू

क : प्रत्येक वर्षको १ जुलाईदेखि वित्तीय वर्ष सुरु हुन्छ।

ख : राजकीय लेखापरीक्षकले आय र व्ययको जाँच गर्नेछ।

अनुच्छेद : १३ संचार

भू०हि०ध०स०को कार्यप्रणालीका विषयमा समुदायका प्रत्येक सदस्यलाई जानकारी होस् भन्ने ध्येयले समुदायका प्रत्येक बैठकको विषयमा तयार गरिएका विवरणहरू बैठकको दुईसप्ताहभित्रमा वितरण गरिनुपर्नेछ।

क : संचारसम्बन्धी सबै प्रकारका विकल्पहरू; जस्तै- प्रेसविज्ञप्ति, समाचार पत्र, सूचना प्रसारण तथा अरू विद्युत उपकरणहरू उपयोग गर्न सकिन्छ।

ख : आवश्यक परेका खण्डमा सूचना प्रसारणका निम्ति प्रेसविज्ञप्ति, समाचार पत्रिका, सूचना र एलक्ट्रोनिकजस्ता संसारका सम्पूर्ण साधनहरूलाई प्रयोगमा ल्याउनुपर्नेछ। भू०हि०ध०स०ले प्राप्त गरेका कुनै पनि संचारहरूका सम्बन्धमा दुईसप्ताहभित्रमा प्राप्ति स्वीकृति र तीसदिन भित्रमा प्रत्युत्तर दिनुपर्नेछ।

III. Any complaint received must be submitted to the HDSB Secretariat in writing clearly setting out the nature of the complaint. Such complaint will be dealt with in an open, constructive and procedurally fair manner and in accordance with the Procedure approved by the Board;

IV. Any anonymous written correspondence, complaints or grievances will not be entertained; and

V. All formal communication to the community and media by any official or staff member must be approved in writing by the Chairperson.

Article XIV: ELECTION OF BOARD

The Board of Directors shall be elected at the AGM. Elections shall be by secret ballot unless otherwise spelt in this AoA. The electoral process shall be as follows:

(i) Nominations for all positions will be open four weeks prior to elections;

(ii) Nominations may be forwarded to the Executive Director or sent by electronic mail in the prescribed format with all required documents;

(iii) All nominees must submit prior consent for their nominations;

ग : प्राप्त गरेका यस्ता शिकायतहरूलाई भूहिं०ध०स०को सचिवालयमा जमा गर्नुपर्नेछ। परिषद्द्वारा स्वीकृत प्रक्रियालाई अपनाउदै निर्माणात्मक तरिकाले त्यस्ता शिकायतहरूमाथि कार्वाही गरिनेछ।

घ : आफ्ना ठेगाना र नामलाई गोप्य राखेर लेखिएको पत्र-अथवा शिकायत या मानसिक कष्टहरूका विषयमा भूहिं०ध०स०ले कुनै कार्वाही गर्नेछैन; साथै

ङ : कुनै पनि कर्मचारी अथवा अधिकारीले समुदाय अथवा संचार साधनका साथमा कुनै प्रकारका सूचनाहरू आदान-प्रदान गर्दा लिखित रूपमा सभापतिको अनुमति लिएको हुनुपर्दछ।

अनुच्छेद १४ : कार्यकारी निदेशकको चुनाव

वार्षिक महासभाको दौरान निदेशक परिषद्को चुनाव गरिनेछ। संगठनका धारामा अर्को कुनै प्रकारको व्यवस्था गरिएको छैन भने, गोप्य मतदान पत्रका माध्यमद्वारा चुनाव गराइनेछ। चुनावको प्रक्रिया निम्न प्रकारले हुनुपर्दछ।

क : चुनाव हुनुभन्दा चार सप्ताह पहिलेदेखि नामाङ्कन सुरु हुनेछ।

ख : नामाङ्कनहरू सिधै कार्यकारी निर्देशकका पासमा पठाइनेछन् अथवा सम्पूर्ण कागजातहरू एकत्र गरी निर्धारित फर्मेटमा मेलद्वारा पठाइनेछ।

ग : नामाङ्कन भर्नुभन्दा पहिले सबै प्रत्याशीहरूबाट सहमति लिइएको हुनुपर्नेछ।

(iv) The list of nominations for the election shall be

finalised one (1) week prior the AGM. The notification of AGM will be issued three weeks prior to the actual meeting;

(v) At the AGM, the election of the members will be done using secret ballot or Electronic Voting Machine;

(vi) To ensure free and fair election, representative(s) of Chhoedey Lhentshog and/or relevant Government agencies shall facilitate and witness the whole electoral process. The HDSB shall intimate the election date to Chhoedey Lhentshog three weeks prior to the election;

(vii) Proxy votes will not be allowed;

(viii) Nominees shall be allowed to address the AGM for a specified period prior to the casting of ballots;

(ix) A person shall be disqualified to be member of a Board under one or all of the following conditions:

a. who is of unsound mind or has been declared incapable of managing his/her affairs as evidenced by medical documents;

b. who has been convicted of any crime involving dishonesty and is sentenced thereof to serve a term of imprisonment without the option of a fine as evidenced by documentary proof;

घ : वार्षिक महासभा बस्नुभन्दा एक सप्ताह पहिले चुनावसम्बन्धी सम्पूर्ण नामाङ्कनलाई अन्तिम रूप दिइनेछ। वार्षिक महासभा बस्नुभन्दा तीन सप्ताहपूर्व महासभाका विषयमा सूचना दिइनुपर्नेछ।

ङ : गोप्य मतदान पत्र अथवा इलेक्ट्रनिक मतदान मेशिनलाई प्रयोगमा ल्याएर वार्षिक महासभाको दौरान सदस्यहरूको चुनाव गरिनेछ।

च : चुनाव प्रक्रिया स्वतन्त्र एवं निस्पक्ष रूपले सम्पन्न गर्नका निम्ति छोदेल्हेन्छोग अथवा उपयुक्त सरकारी एजोन्सीजहरूलाई चुनावमा सहयोग पुऱ्याउन अथवा त्यसको निरीक्षण गर्नका लागि निमन्त्रण दिइनेछ। भू०हि०ध०स०ले चुनाव हुनुभन्दा तीन सप्ताहपूर्व छोदेल्हेन्छोगलाई चुनावसम्बन्धी मितिको जानकारी दिनुपर्नेछ।

छ : मतदानमा कसैलेपनि प्रतिनिधि नियुक्त गर्न पाउनेछैन।

ज : कुनै पनि प्रत्याशीले मतदान गर्नुभन्दा पहिले निश्चित समयको कटघेराभित्र वार्षिक महासभालाई सम्बोधन गर्न पाउनेछ।

झ : कुनै पनि प्रत्याशीले निम्नलिखित शर्तहरूमध्ये एउटा अथवा सम्पूर्ण शर्तहरू पूरा गर्न सकेन भने उसलाई अयोग्य ठहराइनेछ।

ञ : चिकित्सकहरूले कुनै व्यक्तिलाई मानसिकरूपले अश्वस्थ अथवा असक्षम घोषित गरिदिएको छ भने, उसलाई प्रत्याशीका रूपमा अयोग्य ठहरिनेछ।

ट : कुनै पनि व्यक्ति अपराधका कारण दोषी सिद्ध भएको छ र उसले त्यो बैमानीका लागि जेलको सजाय भोगेको छ भने, साथै उसलाई जरिमाना तिर्ने असवर पनि नदिकन कारावासमै लगाएइकोछ भने, त्यस्तो व्यक्ति प्रत्याशीको निम्ति अयोग्य ठहरिनेछ।

c. who is a non-Bhutanese or married to a foreigner;

d. who is not a follower of Hindu Dharma;

e. who has adverse service record from the previous employment;

f. who is less than 25 years or more than 65 years of age on the day of election.

(x) A nominated person must be present in person at the AGM to be considered for election; and

(xi) An employee of the HDSB is ineligible to stand concurrently for election as Board member.

Article XV: ADMINISTRATIVE AND DISCIPLINARY PROCEDURE

The Board of Directors shall prepare and approve the procedure for handling administrative and disciplinary actions based on the following frameworks:

(i) The office bearer may be given a verbal or written warning and/or be suspended based on the severity of the offence by the Board; and

(ii) Should the Board decide(s) to conduct a hearing, an independent committee shall be constituted.

ठ. कुनै व्यक्तिले जो गैर-भूटानी छ अथवा उसले विदेशीसंग विवाह गरेको भने उसलाई प्रत्याशीको निम्ति अयोग्य मानिनेछ।

ड. जसले हिन्दू धर्मलाई मान्दैन उसलाई प्रत्याशीको निम्ति अयोग्य मानिनेछ।

ढ. पहिले काम गरेका ठाउँमा नराप्रो रेकर्ड छ भने, ऊ प्रत्याशीको निम्ति अयोग्य ठहरिनेछ।

ण. चुनावका दिनसम्म २५ वर्षदेखि कम तथा चुनावका दिनसम्ममा ६५ वर्ष नाघेको भए ऊ प्रत्याशीको निम्ति अयोग्य ठहरिनेछ।

त. नामाङ्कन गरिएको व्यक्तिले वार्षिक महासभामा मतदानका निम्ति व्यक्तिगत रूपले उपस्थित हुनुपर्दछ; र

थ, पहिलेदेखि भू०हि०ध०स० को एक कर्मचारीका रूपमा रहेका व्यक्तिले पहिलेको पदबाट राजिनामा नदिइकन चुनावमा उठ्न पाउनेछैन।

अनुच्छेद १५ : प्रशासनिक र अनुशासनात्मक प्रक्रिया

निदेशक परिषद्ले निम्न लिखित ढाँचाका आधारमा प्रशासनिक र अनुशासनात्मक कारबाही गर्नका निम्ति कार्यप्रणालीहरू तयार गरी स्वीकृत गर्नेछ।

क. भू०हि०ध०स० का कुनै पनि कर्मचारीलाई परिषद्ले अपराधसम्बन्धी गम्भीरताका आधारमा मौखिक अथवा लिखित चेतावनी दिएर कामबाट निकाल्न सक्नेछ,

ख. परिषद्ले चाह्यो भने सुन्वाईका लागि एउटा स्वतन्त्र समितिको गठन गर्न सक्नेछ।

Article XVI: INDEMNITY

I. No legal proceeding or suit shall lie against any employee or a person acting for the HDSB in respect of their official duties done in good faith or intended to be done pursuant to the provisions of this AoA and RoA or any other relevant laws.

II. The HDSB also agrees to absolve and hold harmless any officer or employee against any loss suffered by the HDSB as a consequence of their actions arising from them performing their lawful duties, unless such acts are the result of corruption and/or wilful or malicious misconduct.

Article XVII: AMENDMENTS TO THE ARTICLE OF ASSOCIATION:

This AoA may only be amended by the AGM with the consent of minimum of two-thirds of the registered members of HDSB and subject to the approval of Chhoedey Lhentshog under following conditions:

(i) The agenda for amendment of AoA must be originated from the AGM; and

(ii) The recommendation for amendment must be accompanied by the proposed modifications to specific articles and section of the AoA.

अनुच्छेद १६ क्षतिपूर्ति

क. भू०हि०ध०स०का कुनै सदस्यले सकारात्मक दृष्टिले उसको कर्तव्य पालन गर्दा अथवा संगठनका धारामा निहित काम गर्न चाहँदा र धार्मिक संगठन अधिनियम अथवा देशका अरू कानूनका आधारमा कुनै कामहरू गर्दछ भने, त्यस्तो व्यक्तिको विरुद्ध कुनै पनि बैधानिक कार्य अथवा मुद्दा हालिने छैन।

ख. भू०हि०ध०स०ले नोक्सानी भोग्नु परेमा पनि उनीहरूले आफ्ना कर्तव्यको निर्वाह गर्दा कर्मचारीलाई दोषी ठहराइने छैन। स्वार्थपूर्ण भावनाले गैरकानूनी क्रियाकलापहरू अथवा भ्रष्टाचारहरू गरिएका रहेछन् भने मात्र उनीहरूमाथि कारवाही गरिनेछ।

१७ संगठनका अनुच्छेदहरूमा संशोधन

भूटान धर्मआयोगबाट अनुमतिमा भू०हि०ध०स०मा पञ्जीकृत कृतिमा पनि दुईतिहाई सदस्यहरूका स्वीकृतिमा वार्षिक महासभाले निम्न शर्तहरूका आधारमा संगठनका धाराहरूमाथि संशोधन गर्न सक्नेछ।

क. संगठनका धाराहरूमाथि सुधार गर्ने कार्यसूची वार्षिक महासभाले तयार गरेको हुनुपर्दछ।

ख. संगठनका अनुच्छेदमाथि गरिने सुधारको प्रस्ताव सिफारिशका लागि धर्मआयोगमा प्रारूप पठाउनु पर्नेछ।

Article XVIII: REIMBURSEMENT FOR LEGITIMATE EXPENSE

The Board of Directors shall frame entitlement rules based on the Royal Government norms for reimbursement of any legitimate expenses incurred by officials on behalf of the HDSB, subject to endorsement of the AGM.

Article XIX: USE OF MANDIR

(i) It is a fundamental principle that the mandir is open, free of charge to all spiritual organisations,(Sampradaya /Panthas) bhajan groups or mandals for the purpose of conducting prayers and the observance of religious ceremonies.

(ii) Any photos or murthis brought into the mandir for this purpose must be removed and disposed off in consultation with the concerned local authorities after the function.

(iii) The day to day governance of the mandir, operational guidelines, and the celebration of events will be set and reviewed by the Committee of Pundits in consultation with the resident Mandir management.

(iv) Each Mandir shall maintain proper account of revenue generated or donations received.

(v) No item donated by any person for placement in the mandir may have a name inscribed on it and no donated item may be hung on Mandir walls.

अनुच्छेद १८ : वैध खर्चका निम्ति प्रतिपूर्ति

भू०हि०ध०स० को निर्देशक परिषद्ले सरकारी नियम कानूनको आधारमा वैध पुनर्भुक्तानी नियमहरू बनाउनेछ; वार्षिक महासभाले पारित गरेपछि मात्र यी नियमहरू लागू गरिनेछन्।

अनुच्छेद १९ : मन्दिरको सदुपयोग

क : सम्पूर्ण धार्मिक संगठनहरू (सम्प्रदाय अथवा पन्थ) भजन मण्डली तथा प्रार्थना गर्न चाहने र धार्मिक आयोजनहरूका निम्ति मन्दिरहरू निशुल्क रूपमा खुला राखिनु पर्नेछ।

ख : समारोह समाप्त भएपछि स्थानीय अधिकृतको परामर्श अनुसार मन्दिरमा ल्याइएका फोटो अथवा मूर्तिहरू विसर्जन गरिनुपर्नेछ।

ग : मन्दिरको दैनिक कार्य सञ्चालनसम्बन्धी प्राशासनिक अनुशासन, मार्गदर्शनहरू र उत्सवहरूको आयोजनसम्बन्धित क्षेत्रका संगठनको परामर्श अनुसार पण्डित समितिले गर्नुपर्नेछ।

घ : प्रत्येक मन्दिरका निम्ति उठेको राजस्व र दानको उपयुक्त व्यवस्थापन गर्नुपर्नेछ।

ङ : कुनै पनि व्यक्तिले मन्दिरमा राख्नका निम्ति दान दिएका वस्तुहरूमा आफ्नो नाम लेख्न पाउनेछैन र यसरी दान दिएका सामानहरू मन्दिरको भित्तामा राख्न पाइनेछैन।

Article XX: PROVISION OF RELIGIOUS SERVICES TO THE COMMUNITY

The Secretariat in consultation with the Board shall be responsible for drawing up the conditions of employment for the resident Pandit/Pujari/Purohit, etc. as well as a guideline setting out a uniform and minimum “Daxina” that the community can offer to the Pandit/Pujari/Purohit, etc. when engaging his services for the performance of the various ceremonies. These “Daxina” guidelines shall be reviewed at regular intervals.

Article XXI: OATH OF ALLEGIANCE

Upon being elected at an AGM, all elected Board Members will be required to publicly swear an oath to serve the HDSB to the best of their ability and to abide by this AoA and RoA.

Article XXII: HDSB FUND

(i) The HDSB shall maintain and operate a fund to finance its activities.

(ii) It shall mobilise financial resources through membership fees, returns on its investments, voluntary contributions, donations, grants, subsidies, financial assistance and bequests received from the Royal Government of Bhutan, individuals and organizations in accordance with the relevant provisions of RoA 2007.

अनुच्छेद २० : समुदायलाई धार्मिक सेवाहरूको प्रावधान

परिषद्को सम्पर्कमा सचिवालयले पण्डित, पुरोहित र पूजारीहरूको नियुक्ति र पोशाक तथा उनीहरूलाई कस्ता-कस्ता खालका पूजाहरूमा कति-कति दक्षिणा दिनुपर्ने भन्ने विषयमा मार्गदर्शनहरू तयार गर्नेछ। यस्तो प्रकारका दक्षिणाका विषयमा समयसापेक्ष बनाउन अगाडी पनि मुल्याङ्कन गरिरहिनेछ।

अनुच्छेद २१ : निष्ठाको शपथ ग्रहण

वार्षिक महासभामा निर्वाचित नवनिर्वाचित सबै सदस्यहरूले सार्वजनिक रूपमा संगठन र धर्मसंगठनका धाराहरूको पालन गर्नेछु भन्ने विषयमा शपथ लिनु आवश्यक हुनेछ।

अनुच्छेद २२ : भूंहिंधंसं कोष

क : भूंहिंधंसंले कार्यकलापहरू सञ्चालन गर्नका निम्ति आवश्यकता अनुसार आर्थिक व्यवस्था गर्नेछ।

ख : धार्मिक अधिनिय २००७ ले गरेको प्रचलित व्यवस्थाका आधारमा भूंहिंधंसंले सदस्यता शुल्क, लगानी, स्वैच्छिक योगदान, दान, अनुदान, छुट, वित्तीय सहायता र वसीयत (राजकीय भूटान सरकार तथा व्यक्तिहरू र संगठनहरू)को माध्यमबाट प्राप्त आर्थिक स्रोतलाई परिचालन गर्नेछ।

(iii) The annual budget shall be approved by the AGM.

(iv) Expenditures shall be made only on activities approved by the AGM. The HDSB fund shall not be used by any member for personal purposes.

Article XXIII: INTERPRETATION

In the event of any interpretation or confusion on the provisions of this AoA, the Board of Directors in consultation with Chhoedey Lhentshog shall resolve in harmonization with the RoA and any other relevant laws.

Article XXIV: DEFINITION AND HONORIFIC TITLES

Hinduism, more accurately referred to as Sanâtana Dharma, is said to have originated in the Indian sub-continent over 5000 years ago. The term Hindu was a misnomer used for the people who lived beyond the Sindhu River, and eventually the term Hinduism was coined to denote the Hindu residents of the Indian sub-continent.

Sanâtana, literally means eternal, that which has no beginning or end. Therefore, by definition, it is beyond the constraints of time, and that is why it is said to be the oldest living religion in the world.

ग : वार्षिक महासभाले वार्षिक धनराशी स्वीकृत गर्नेछ।

क : वार्षिक महासभाद्वारा स्वीकृत क्रियाकलापहरू मात्रका लागि धनराशी दिइनेछ । परिषद्का कुनै पनि सदस्यले उसको नीजी आवश्यकता पूर्तिका लागि भू०हि०ध०स०को कोषबाट खर्च गर्न पाउनेछैन।

अनुच्छेद २३ : व्याख्या

संगठनका धाराहरूको व्याख्यामा कुनै पनि प्रकारको भ्रम उत्पन्न भयो भने निर्देशक परिषद्ले छोदेल्हेन्छोगसंग परामर्श गरी धार्मिक संगठन अधिनियम र अरू प्रचलित कानूनहरूसँग तालमेल राख्ने खालको व्याख्या गरिदिनु वा समाधान गरिदिनुपर्नेछ।

अनुच्छेद २४ : परिभाषा र शीर्षक

सिन्धुघाटी सभ्यतादेखि सनातन शब्दका स्थानमा यसको पर्ययवाची शब्दका रूपमा हिन्दू शब्दको प्रयोग गरिएको हो, सिन्धुघाटी सभ्यताबाट हिन्दूशब्दको उत्पत्ति भएको हो। धर्मको वास्तविक नाम भने, सनातन धर्म हो। तर, अहिले आएर भारतवर्षमा बास गर्ने समस्त मानवजातिलाई नै हिन्दू भन्न भनिन्छ।

सनातन शब्दले आदि-अन्त नभएको शाश्वत भन्ने बुझिन्छ। त्यसकारण, सनातन धर्म भन्नाले समयसीमारहित संसारको सबै भन्दा पुरानो धर्म भन्ने बुझिन्छ।

Dharma, translated as religion, righteousness or duty, is a word that is difficult to translate in English or any other language. Etymologically it is derived from the Sanskrit root dha, which means to uphold. Dharma points to the essential Truth, which supports life as we know it. At the same time, it also shows the path of righteousness to reach the goal. That is why Sanâtana Dharma is referred to as “a way of life”

धर्म भन्ने शब्दको सामान्य अर्थ- धार्मिकता अथवा कर्तव्य भनिए पनि वास्तविक रूपमा यो धर्मशब्दको अनुवाद अंग्रेजी तथा अरू भाषाहरूमा हुन कठिन छ। संस्कृतको धृञ् धारणे धातुदेखि धर्म शब्द निस्पन्न हुन्छ, जसको अर्थ धारण गर्नुभन्ने हुन्छ। धर्मले शाश्वत सत्यप्रति संकेत गर्दछ, जसले जीवनलाई सार्थक बनाउछ। साथ-साथै यसले जीवनको परम लक्ष्य प्राप्त गराउनका निम्ति सम्मार्ग प्रशस्त गर्दछ। त्यसकारण, सनातन धर्मलाई जीवन पद्धतिका रूपमा पनि मानिन्छ। सनातन हिन्दू धर्म एउटा अत्यन्त विकेन्द्रीकृत धर्म भएको हुँदा कसैको एकाधिकारमा छैन।

Since the Sanatan Hindu tradition is highly decentralised, any central authority does not necessarily certify Hindu Honorific. The religious occupation and the capabilities required for the various roles are verified and affirmed in the context of the community where the Hindu priests of various ranks traditionally receives training, engages in the occupation and is recognised as competent based on the quality of his work. If, how-

ever, a Hindu temple or organisation in Bhutan is affiliated with a particular tradition lineage (*sampradaya*), it may have additional requirements for such posts, such as having to be well versed in the specific lineage, scripture and worship services of the tradition lineage and certified by an authority recognised by the *sampradaya* and HDSB and approved by Chhoedy Lhentshog.

Guru: A guru is a teacher more directly than a pandit is. A guru is the guide to spiritual practice. Ideally he is an enlightened person who knows the path and so is able to guide others on it.

Pandit: One who has learned proper Sanskrit chanting, particularly of the Vedas. They are called scholars and teachers, intellectuals, and learned people. Pandits are also the people serving as priests at Hindu temples or a teacher of any field of knowledge in Hinduism, particularly the Vedic scriptures, dharma, Hindu philosophy, or secular subjects such as music. He may be a Guru in a Gurukul.

Note: The following Organogram must be revised based on the approved AoA

Purpose

The purpose of this Code of Conduct is to strengthen Hindus, Hindu communities, institutions and society in Bhutan. This Code of Conduct is prepared and approved by the Board of Directors in line with Article IX and XI of Hindu Dharma Samudaya of Bhutan (HDSB) Article of Association, 2018.

Code of Conduct is a set of written and unwritten rules describing the appropriate behaviour and conduct necessary for the Hindu Dharma Samudaya of Bhutan to carry out its religious duties.

Board member

member of the board is expected to:

- (i) Place the highest importance to serving the Tsa-Wa-Sum with utmost loyalty and dedication, and fulfil his/her responsibilities by following the highest moral principles;
- (ii) Not indulge in any activity that adversely affects the Hindu Dharma, national sovereignty and integrity of Bhutan;
- (iii) Always uphold first and foremost the national interest in discharging his/her duties and functions;
- (iv) Refrain from casting his/her vote on any issue where he/she has a conflict of interest;
- (v) Conduct themselves within the relevant provisions of the AoA of HDSB and the RoA of the Kingdom of Bhutan;

उद्देश्य

यो आचार संहिताको उद्देश्य- भूटानका हिन्दूहरू, हिन्दू समुदायहरू, संस्थानहरू अनि समाजलाई दरिलो बनाउनु रहेको छ।

भूटान हिन्दू धर्म समुदायले २०१८ मा निर्धारित गरेका धारा ९ र ११ अन्तर्गत रहेको व्यवस्थाका आधारमा यसको निदेशन परिषद्दे यी आचार संहिताहरूको तयारी गर्ने र तिनीहरूलाई अनुमोदन गर्ने काम गरेको छ।

आचार संहिता लिखित अथवा अलिखित आचरणहरूको एउटा संगालो हो, जसको पालना हिन्दूधर्म समुदायले आफ्ना धार्मिक क्रिया-कलापहरू सञ्चालन गर्दा गर्नुपर्नेछ।

परिषद्का सदस्यहरूको जिम्मेवारी:

१. उनीहरूले समर्पण र वफादारीका साथ देश, मौसूफ-सरकार र जनता (चावा-वा-सुम) लाई उच्च प्राथमिकता दिदै निम्न जिम्मेवारीहरू निभाउनुपर्नेछ;-

क. उनीहरूले भूटानको राष्ट्रीय सार्वभौमिकता, एकता र हिन्दू धर्मप्रति नकारात्मक प्रभाव पर्ने खालका गतिविधिहरूमा संलग्न हुनुहुनेछैन।

ख. आफ्ना जिम्मेवारी र कार्य-गतिविधिहरूलाई अधिबडाउँदा हरपल राष्ट्रीयहितलाई ध्यानमा राख्नुपर्नेछ;

ग. आफ्ना रुचिसित मेल नराख्ने विषयमा मत खसाल्नबाट अलग रहनु पर्नेछ;

घ. हिन्दूधर्म समुदायका उपयुक्त धारा तथा भूटानको धार्मिक संगठन अधिनियम (RO) ले गरेका व्यवस्था भित्रै रहेर कामहरू गर्नुपर्नेछ;

(vi) Maintain dignity of the position, operational transparency, highest principles and moral values and be unbiased in discharging their functions and responsibilities;

(vii) Not engage in any unlawful or corrupt practices;

(viii) Work in the interest of the HDSB and the Bhutanese society at large;

(ix) Ensure that his personal conduct is consistent with the dignity, reputation and integrity of the HDSB;

(x) A member must at all times conduct himself / herself in a courteous and respectful manner and respect the authority of the Chairperson;

(xi) A member must not display any disorderly conduct including usage of foul language;

(xii) A member must not unduly influence the Government officials or member of parliament in case in which he/she is financially or personally interested nor elicit information from the Government in an unauthorized manner;

(xiii) A member must not impose threat, intimidation or use individual influence to encourage another member to make any remarks in the HDSB Board meeting; and

(xiv) During religious delegations to foreign countries, a member must not give press statements regarding the visit; the leader of the delegation will do such briefings.

ड. आफ्नो पदको गरीमा, कार्यात्मक पारदर्शिता, सिद्धान्त र नैतिक मूल्यलाई उच्च प्राथमिकता दिनुपर्नेछ;

च. कानूनविरोधी तथा भ्रष्टाचारी कामहरूमा संलग्न हुनुहुनेछैन;

छ. भूटानको हिन्दूधर्म र भूटानी समाजको हितलाई ध्यानमा राखेर कामहरू गर्नुपर्नेछ;

ज. सदस्यहरूको व्यक्तिगत चाल-चलन हर-हमेशा समुदायको गरीमा, प्रतिष्ठा र अखण्डता सित मिल्नुपर्नेछ;

झ. कुनै पनि सदस्यले सदैव विनम्र हुँदै अध्यक्षको अधिकारप्रति आदर जनाउनुपर्नेछ।

ञ. सदस्यले कहिले पनि असुहाउँदिला खालका कामहरू तथा शब्दहरूको प्रयोग गर्नुहुनेछैन।

ट. समुदायका कुनै पनि सदस्यले सरकारी अधिकारी र संसदका सदस्यहरूलाई उनीहरू स्वयं वित्तिय अथवा व्यक्तिगत रूपमा इच्छुक छैनन् भने, अनुचित तरिका अपनाएर प्रभावमा ल्याउने काम गर्नुहुनेछैन। अथवा यसरी प्रभावमा ल्याउनका लागि अनधिकृत तरिकाले सरकारी सूचनाहरू दिनुहुनेछैन।

ठ. भूटान हिन्दूधर्म समुदायको बैठकका बेलामा परिषदका कुनै पनि सदस्यले अर्का सदस्यलाई कुनै पनि टिका-टिप्पणी गर्न प्रोत्साहन तथा धम्की, हस्तक्षेप अथवा प्रभाव पार्नु हुनेछैन।

ड. विदेश भ्रमणका अवसरमा परिषदका सदस्यले सम्बन्धित भ्रमण बारे त्यहाँका संचार माध्यमहरूलाई जानकारी नदिएर परिषद्का प्रमुखले दिनुपर्नेछ।

Religious Personalities

General Provisions

i. All members shall respect and adhere to the directives and aspirations of this Code of Conduct when discharging their duties as member of Hindu community

ii. All Hindu religious personalities in Bhutan must be members of Pandit Committee namely VidwatParishad or be a member of religious organisations registered under ChhoedeyLhentshog

iii. All members of Pandit Committee should hold HDSB in high esteem and work to promote its ideal

iv. The Member shall bring to the notice of HDSB any illegal activity against the King, Country, and People as and when they are aware of it

v. All members must espouse and follow morally acceptable way of living so as to entice the people towards following the same and living a pious and disciplined life

vi. All members shall adhere to the approved dress code during formal and religious programmes

vii. They shall strive to be role models in society they serve through their conduct.

धार्मिक व्यक्तित्वहरू

आम प्रावधान:-

क. हिन्दू समुदायको सदस्यका हैसियतले सबै सदस्यहरूले उनीहरूका जिम्मेवारीहरू पुरा गर्दा यो आचार संहितालाई मान्यता दिनुपर्नेछ।

ख. भूटानका सबै धार्मिक व्यक्तित्वहरूले विद्वत् परिषद्/पण्डित समिति/समुदाय अथवा छोदेहेन्छोग जस्ता पञ्जीकृत संगठनको सदस्य अनिवार्य रूपमा लिनुपर्नेछ।

ग. पण्डित समितिका सबै सदस्यहरूले भूटान हिन्दूधर्म समुदायलाई सदैव सम्मान गर्नका साथै यसलाई प्रवर्धन गर्ने कामहरू गर्नुपर्नेछ।

घ. समितिका कुनै सदस्यले देश, राजा र जनता विरुद्ध कुनै प्रकारको अबैधानिक गतिविधि भएको थाह पाएमा उनीहरूले हिन्दू समुदायलाई त्यसको जानकारी दिनुपर्नेछ।

ङ. मानिसहरूलाई एउटा सरल, स्वच्छ र अनुशासित जीवनप्रति प्रेरित गर्नका निम्ति सबै सदस्यहरूले समाजमा राम्रा प्रकारका व्यवहारहरू देखाउनुपर्नेछ।

च. औपचारिक तथा धार्मिक कार्यक्रमहरूका अवसरमा सबै सदस्यहरूले निर्धारित पोशाक लगाउनुपर्नेछ।

छ. सदस्यहरूले सही चाल-चलनको प्रदर्शन तथा सही विचार प्रस्तुत गरेर आफूलाई समाज समक्ष उधारणका रूपमा प्रस्तुत गर्नुपर्नेछ।

Restricted Activities

- i. A member shall refrain from inappropriate foods, drinks and immoral activities
 - ii. A member shall not compel individuals/communities to perform religious ceremonies against their will
 - iii. A member shall not make selfish gains or undertake illegal activities after anointing self for undertaking puran/mahayagyas
 - iv. A member shall refrain from making any negation notations/comments against any community, cast, religious organization, etc., or spread hatred and create disharmony during social ceremonies
 - v. A member shall not differentiate between rich and poor devotees.
-

प्रतिबन्धित गतिविधिहरू

- क. सबै सदस्यहरूले अनुचित खान-पान तथा अनैतिक कार्यहरूबाट अलग रहनुपर्दछ।
 - ख. सदस्यहरूले कुनै पनि व्यक्ति अथवा समाजलाई उनीहरूको इच्छा विरुद्ध धार्मिक समारोहहरू गर्न कर लगाउनु हुनेछैन।
 - ग. कुनै पनि सदस्यले पुराण अथवा महायज्ञका लागि वरण भइसकेपछि उसका फाइदाका लागि अवैधानिक कार्यहरू गर्न पाउनेछैन।
 - घ. सदस्यले सामाजिक समारोहका अवसरमा कुनै पनि जाति, समाज, धर्म तथा संगठनप्रति घृणा उत्पन्न हुने या समाजमा अशान्ति हुने खालका टिका-टिप्पणीहरू गर्नु हुनेछैन।
 - ङ. सदस्यहरूले धनी तथा गरीब भक्त भनेर छुट्याउनु हुनेछैन।
-

Pandit committee

As per the Article IX of HDSB Article of Association, there shall be a Committee of Pandits, who shall function as per the Terms of Reference (ToR) approved by the HDSB.

The committee comprising of Hindu religious personalities shall be called VidwatParishad. All the Hindu religious personalities can become the member of the committee.

The Vidwat Parishad is responsible in promotion of the Sanatan religion and advancement in education for Hindus in Bhutan.

The committee shall have a governing body consisting of a minimum of seven eminent members as below: i. Chairman -1 ii. Secretary -1 iii. Treasurer -1 iv. Committee members-4

The Committee/governing body shall strive to provide accurate knowledge and understanding of Sanatan Dharma to younger priests, youths and society. The committee shall provide information and guidance about the Sanatan Hindu Religion, important celebration of religious festivals and preparation of Sanatan calendars (Panchangs).

(पण्डित समिति) को आचार संहिता)

भूटान हिन्दूधर्म समुदायको धारा ९ का आधारमा भूटान हिन्दू धर्मसमुदायले पारित गरेका कार्यक्षेत्र अन्तर्गत एउटा पण्डित समितिको गठन हुनेछ।

हिन्दूधर्मका धार्मिक क्रियाकलापहरू गर्ने प्रतिनिधिहरू (पण्डित, पुरोहित, ज्योतिषी र पूजारी)हरूद्वारा बनिएको पण्डित समितिलाई विद्वत्परिषद् भनिनेछ। हिन्दू धर्मका धार्मिक प्रतिनिधिहरू यसका सदस्य बनिन सक्नेछन्।

भूटानमा सनातन हिन्दूधर्म र शिक्षाको प्रवर्धन गर्नु यसको मुख्य जिम्मेवारी हुनेछ।

समितिको कार्य सम्पादनका लागि यो समितिमा कम्तिमा पनि सातजनाको कार्यकारी समिति रहनुपर्नेछ; जसमा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचीब, कोषाध्यक्ष र तीनजना सदस्यहरू हुनेछन्।

यो समितिले समाजका युवा पुरोहित, युवावर्ग र समाजलाई सनातनधर्म बारे सही जानकारी गराउनेछ। यो समितिले सनातन हिन्दूधर्म र धार्मिक पर्वहरूको महत्त्वका विषयमा कार्यसूची तयारी गरी उक्त विषयमा जानकारी तथा मार्गदर्शन उपलब्ध गराउनेछ।

The Committee shall function as per the terms of reference below, but not limited to:

- i. To set database of resources such as temples and priests in Bhutan
- ii. To certify new Pandits and Purohits
- iii. Select and appoint Pujaris in key Hindu temples around the country
- iv. Assist HDSB in verification of documents of religious organisation, societies, groups aspiring to get registration from ChoedeyLhentshog v. To provide listing of festivals and events
- vi. Develop Sanskrit curriculum for the Sanskrit Patsalas in the country
- vii. To provide forum for discussing religious and spiritual issues and muchmore
- viii. To promote or carry out research, provide advice, support and practical assistance, and publish or distribute information
- ix. To cooperate and collaborate with other bodies including liaising with Hindu temples in Bhutan
- x. To raise funds xi. To set aside funds for special purposes or as reserves against future expenditure
- xii. To do anything else within the law of the Kingdom that promotes or helps to promote the objectives of HDSB.

पण्डित समितिले निम्न उल्लेख नियमहरूका आधारमा काम गर्नेछ।

- क. पण्डित समितिले भूटानमा भएका पण्डित, पुरोहित, पूजारी र मठ-मन्दिरहरूको विवरण राख्नेछ।
- ख. नयाँ पण्डित र पुरोहितहरूलाई प्रमाणित गर्नेछ।
- ग. देशका मुख्य मठ-मन्दिरहरूमा पूजारीहरूको छनौट तथा नियुक्ति गर्नेछ।
- घ. छोदेहेन्छोगमा दर्ता हुनचाहने धार्मिक संगठन/समाज/तथा समारोहहरूका कागजातहरू हेर-विचार गर्न भू.हि.ध.समुदायलाई सहयोग गर्नेछ। पर्व र चाडहरूको सूची तयार गर्नेछ।
- च. अधिराज्यभिन्न भएका संस्कृत पाठशालाका निम्ति संस्कृत पाठ्यक्रम तयार पार्नेछ। धार्मिक र आध्यात्मिक जस्ता विषयहरूको छलफल गर्नका निम्ति एउटा मञ्च बनाउनेछ।
- ज. धार्मिक विषयहरूको अनुसन्धान तथा सरसल्लाह, सहयोग र सम्बर्धनका साथै यसले जानकारीहरूको प्रचार-प्रसार र विस्तार गर्नेछ।
- झ. भूटानका हिन्दू मन्दिर र ती सम्बन्धित अन्य अङ्गहरूसित सहयोग र समर्थन अनि आदान-प्रदान बडाउनेछ।
- ञ. रकम एकीकृत गर्नमा ध्यान दिनेछ।
- ट. विशेष कार्यक्रम र भविष्यका लागि कोष छुट्याउनेछ।
- ठ. भूटान हिन्दूधर्म समुदायका उद्देश्यहरूलाई अधिबडाउँदै लैजान वैधानिक तरिकाले सहयोग र समर्थन गर्नेछ।

Pandit

A Pandit is someone who has learned proper Sanskrit chanting, particularly of the Vedas. They are called scholars and teachers, intellectuals, and learned people. Pandits are also the people serving as priests at Hindu temples or a teacher of any field of knowledge in Hinduism, particularly the Vedic scriptures, Dharma, Hindu philosophy, or secular subjects such as music. He may be a Guru in a Gurukul.

This code of conduct incorporates guidelines to which all Pandits must adhere.

i. A Pandit must have intimate knowledge of most Hindu religious texts, through extensive study, be able to articulate the discourses clearly

ii. Besides the requisite educational qualification from universities a Pandit must possess relevant knowledge of religious ceremonies

iii. Possession of mere academic certificate without requisite practical ceremonial/religious knowledge will make him/her ineligible to become a pandit

iv. A Pandit should apprentice as Purohit till such time he/she becomes well conversant with the ceremonies, and gains the competencies

v. Any fresh graduate from institutions outside Bhutan must get their qualification attested by relevant Bhutanese agency. Eminent members from Pandit Committee and HDSB shall their assess their competencies

vi. Unsuccessful graduates that fail the competency assessment conducted by Pandit Committee and HDSB shall continue apprenticeship before appearing for next assessment

पण्डितको परिभाषा:- पण्डित त्यस्ता व्यक्तिलाई मानिनेछ, जसले विशेषगरी वैदिक शास्त्रको समुचित अध्ययन गरेको छ र त्यसलाई प्रतिपादन गर्ने क्षमता राख्छ। यस्ता व्यक्तिलाई हिन्दू धर्ममा शिक्षित, ज्ञानी र बुद्धिमानिका रूपमा लिईन्छ। हिन्दूधर्म, विशेषगरी वैदिक शिक्षा, सिद्धान्त, धर्म तथा संगीतकला जस्ता क्षेत्रहरूमा पूर्ण ज्ञान भएका र पूजारीका रूपमा रहेर धार्मिक क्षेत्रमा सेवा पुऱ्याउनेलाई पनि पण्डित भनिन्छ। पण्डित गुरुकुलमा गुरुका रूपमा पनि बस्छन्।

सबै पण्डितहरूले पालन गर्नुपर्ने नियमहरू यसप्रकार छन्:-

क. पण्डित भइसकेपछि उसले हिन्दूधर्मका प्रायः सबै ग्रन्थहरू अभ्यास गरेको हुनुपर्दछ र धार्मिक प्रवचनहरू स्पष्ट रूपमा गर्नुपर्ने हुन्छ।

ख. पण्डितहरूमा विशेषगरी विश्वविद्यालयबाट प्रमाणपत्र अतिरिक्त धार्मिक समारोहका बारेमा पनि ज्ञान हुनुपर्नेछ।

ग. शैक्षिक प्रमाण-पत्र भए तापनि उसले व्यवहारिक रूपमा धार्मिक समारोहहरू सम्पन्न गर्न सक्तैन भने, उसलाई पण्डितका लागि योग्य मानिदैन।

घ. व्यवहारिक रूपमा धार्मिक समारोहहरू सम्पन्न गर्न सक्ने नहुइञ्जेलसम्म उसले पुरोहितका रूपमा सेवा पुऱ्याउनुपर्नेछ।

ङ. भूटान बाहिरबाट अध्ययन गरेर घर फर्किएका नव स्नातकहरूले आफ्ना शैक्षिक प्रमाण-पत्रहरू भूटानी परीक्षक आयोगबाट प्रमाणीकरण गराउनुपर्नेछ। विद्वत् परिषद्का प्रमुखले यस सम्बन्धमा परीक्षा गरेर समुदायमा पठाएपछि समुदायले छोडेह्लेछोगमा पठाउनेछ।

च. शैक्षिक प्रमाण-पत्रहरू प्रमाणीकरण गराउने क्रममा पण्डित समितिद्वारा सञ्चालित योग्यता निर्धारण परीक्षामा सफल नभएका व्यक्तिले अर्को परीक्षामा भाग लिन अधिसम्म अभ्यास गरिरहनुपर्नेछ।

vii. Graduates who pass the competency assessment shall initiate the customary Puran, under close supervision of a competent Pandit, at his own house for the benefit of their parents, relatives and the close community. After successful completion of this puran he/she shall be certified as a Pandit and elevated to the asana (seat) of universal Pandit

viii. A Pandit shall, at all times, maintain the dignity of their seat and undertake social personal activities as expected of the post

ix. All differences of opinion, doubts and confusions among Pandits shall be resolved through mutual discussions.

Purohits

Purohit, in the Hindu religious context, means family priest, from puras meaning “front”, and hita, “placed”. The word is also used synonymously with the word pandit, which also means, Priest.

x. The purohits responsible for the conduct of routine rituals shall be conversant in relevant literature through traditional/formal study and be certified as such by PC

Astrologers

xi. Astrologers shall have detailed knowledge of astrology and be certified by Pandit Committee. All certificate holders and those intending to practice astrology through digital means should first seek recognition from Pandit Committee.

Other provisions

xii. Any request for conduct of religious activities, from unknown persons, shall be entertained only after ascertaining that the proposed activity is in line with approved plan of Pandit Committee, and it shall be conducted by certified religious figure

छ. योग्यता निर्धारण परिक्षामा सफल भएपछि ती स्नातकले एकजना योग्य गुरुका रेख-देखमा आफ्नै घरमा अथवा कुनै सामाजिक महोत्सवमा आफ्ना परिवार, आफन्त र समाजको कल्याणका लागि पुराणको प्रतिपादन गर्नुपर्छ। त्यसपछि मात्र उनीलाई पण्डितको रूपमा मान्यता प्रदान गरिनेछ।

ज. पण्डितले जहिले पनि व्यासासनको गरीमालाई कायम राख्ने पद मुताविक सही आचारणको पालन गर्नुपर्नेछ।

झ. पण्डितहरूबीच उत्पन्न मतभेद, शंका र समस्याहरू आपसी मेलमिलापबाटै सुल्झाउनुपर्नेछ।

पुरोहित

हिन्दू धर्ममा शास्त्रीय संस्कार, कर्मकाण्ड र धार्मिक परम्पराद्वारा स्थानीय जनसमाजको हित गर्ने व्यक्तिलाई पुरोहित भनिन्छ। यदा कदा कर्मानुसार- पुरोहितलाई पण्डित र पण्डितलाई पुरोहित भनेर सम्बोधन प्रचलन पनि छ।

दैनिक कर्मकाण्ड तथा धार्मिक क्रिया-कलापहरू गर्ने जिम्मेवारी पुरोहितहरूको हुन्छ। उनीहरूले कर्मकाण्ड सम्बन्धित पद्धतिहरूको अध्ययन प्रचलित परम्परा अनुरूप गरेको हुनुपर्दछ र भूटानका सन्दर्भमा त्यस्ता व्यक्तिलाई विद्वत्परिषद्ले पुरोहितका रूपमा प्रमाणित गरेको हुनुपर्दछ।

ज्योतिषीहरू

ज्योतिषीहरूमा, ज्योतिष विज्ञानको यथावत ज्ञान हुनका साथै पण्डित समितिले उनीहरूलाई प्रमाणित गरेको हुनुपर्दछ।

क. ज्योतिष विद्याको प्रमाण-पत्र हुने अथवा आधुनिक उपकरणको सहायताबाट ज्योतिषको काम गर्नका इच्छुक व्यक्तिले सर्वप्रथम पण्डितसमितिबाट शिफारिस अथवा मान्यता प्राप्त गर्नुपर्नेछ।

अरू प्रावधानहरू

क. धार्मिक कार्यक्रमका लागि कुनै अनजान व्यक्तिबाट अनुरोध भएमा त्यो कार्यक्रम पण्डित समितिद्वारा पारित योजना भित्र पर्छ या पर्दैन भन्ने कुराको छानविन गरी त्यो कार्यक्रमका लागि प्रमाणीकृत व्यक्तिबाट उक्त समारोह सम्पन्न हुनुपर्नेछ।

xiii. Misconduct/misbehaviour by devotees to their existing purohits/pundits shall attract explanation and apology before another purohit/pundit takes up the request

xiv. Any devotee showing disrespect to religion, religious texts and personalities shall have to seek an apology before further religious services are sought

xv. Any opinion on religion and religious matters shall be first referred to Pandit Committee

xvi. Any resource accrued/belonging/collected for any religious institution, ceremony or purpose shall not be mis-used

xvii. If in the opinion of Pandit Committee, any organization whose activities are contrary to the prevalent social norms or not in conformity to laws of the Kingdom of Bhutan, it shall issue apprise HDSB for further course of action.

Daily roles of Pandit/Pujari

A Hindu priest, Pandit/Pujari, performs worship services, generally referred to as puja, which include ceremonies and rituals. Typical Hindu rituals and ceremonies may include daily deity worship i.e. archana, homa or aarti, special deity celebrations i.e. Durga Puja, Shiva Abhishekham or all karmakanda. Such special and life sacrament ceremonies – samskaras or weddings, pre-birth, sacred thread and last rites, to name a few.

Many worship services are performed onsite at a Hindu temple or organization site. Others may be performed off-site. The services may also vary in duration and intricacy. Many practicing Hindus perform puja at least once or twice a day, while at temples puja may be performed multiple times during any given day.

ख. अहिले रहँदै आएका पण्डित अथवा पुरोहितहरूलाई कसैले दुर्व्यवहार अथवा अपमान गर्दछ भने, त्यो ठाउँमा अर्को पण्डित अथवा पुरोहितको नियुक्ति गर्नुपर्दा पहिले सम्बन्धित व्यक्तिले उनीहरूसँग क्षमायाचना गर्नुपर्दछ।

ग. कुनै व्यक्तिले धर्म/धार्मिक ग्रन्थ या धार्मिक व्यक्तिहरूको अनादर गरेका खण्डमा सो व्यक्तिलाई त्यतिञ्जेलसम्म कुनै धार्मिक सुविधाको उपलब्ध गराइनेछैन, जहिलेसम्म उसले क्षमायाचना गर्दैन।

घ. कसैमा धार्मिक जिज्ञासा उत्पन्न भएमा सर्वप्रथम उसले पण्डित समितिलाई सोध्नुपर्दछ।

ङ. धार्मिक क्रिया-कलापका लागि या संस्थानका लागि जमा भएको या प्राप्त भएको धनराशी अथवा सर-सामानहरूको दुरुपयोग गर्न पाइनेछैन।

च. यदि पण्डित समितिको विचारमा कुनै संस्थानका गतिविधिहरू देशको कानून या सामाजिक नियमहरू अन्तर्गत नपरेको देखा परेमा पुनर्विचार र छलफलका लागि सम्बन्धित व्यक्तिले हिन्दू धर्मसमुदायलाई जानकारी गराउनुपर्नेछ।

पण्डित पूजारीहरूको दैनिक जिम्मेवारीहरू

हिन्दू धर्ममा पण्डित, पुरोहित र पूजारीहरूको आम कर्तव्य- धार्मिक पाठ-पूजाहरू गर्नु र गराउनु हो। सामान्य रूपमा हिन्दू धर्मका धार्मिक क्रियाकलाप अन्तर्गत- पाठ, पूजा, आराधना, होम, आरती र पूजाहरू जस्ता सबै कर्मकाण्डहरू पर्दछन्। यसैगरी विवाह संस्कार, व्रतबन्ध संस्कार या अन्तिम संस्कारहरू पनि कर्मकाण्ड अन्तर्गत आउँदछन्।

धेरैजसो धार्मिक क्रियाकलापहरू हिन्दू मन्दिर या सम्बन्धित क्षेत्रभित्रै गर्ने गरिन्छ भने, कतिपय चाँहि अन्य क्षेत्रमा पनि गरिन्छ। यस्ता धार्मिक सेवा र प्रक्रियाहरू सम्प्रदाय, स्थान र परम्परानुसार वेगला-वेगलै हुनेगर्दछन्। कुनै मन्दिरमा धेरैपल्टसम्म पनि पूजा गर्ने गरिन्छ। हिन्दू धर्मभित्रका रीतिरिवाजहरू र समारोहहरू प्रति पूजारीहरूले प्रभावकारी भूमिका निभाउनुपर्नेछ।

To officiate the various rituals and ceremonies of Hinduism, priests must be able to effectively and knowledgeably serve a Hindu temple and community's worship service needs. Most priests are traditionally trained, but some may have gained their knowledge and skills through independent study.

A qualified priest is one who has a detailed, working knowledge of the various steps involved in some of the most common worship services; can chant special prayers that may be in Sanskrit i.e. mantras or stotrams, and is familiar with the necessary items for different ceremonies and rituals such as flowers, rice, coconut, clarified butter, specially prepared food offerings, incense, vermilion and camphor to name only a few.

While the majority of Hindu priests are male, an increasing number of women are entering this line of work elsewhere, where the majority of Hindus reside, and throughout the Hindu diaspora. A pandit or priest may be called upon in smaller temples, to prepare food offerings or prasadam for Hindu worship services, which are then distributed to temple devotees.

Objectionable Activities.

Hindu Priest/ pundits should abstain himself from usage of some objectionable items like alchole and other intoxicating items.

If any one is found using or in possession of these commodities he will be deprived of the post/title of Pundit, purohits and pujari , and, will be dealt as per the rules and regulations of the Hindu sastras.

योग्य पूजारी त्यसलाई भनिन्छ, जसलाई सामान्य पूजाहरू गर्दा त्यस सम्बन्धमा पूर्ण विधिविधानको ज्ञान र अनुभव छ। उनीहरूले संस्कृतका मन्त्रहरूको सही उच्चारण र पूजाका अवसरमा सही सामग्रीहरूको उपयोग गर्न जान्नुपर्दछ।

भूटानको अहिलेको परिवेशमा बहुसंख्यक पूजारी, पण्डित र पुरोहितहरू पुरुष जाति नै छन्; तर, अन्य कतिपय देशहरूमा नारीजातिहरूले पनि यस क्षेत्रमा प्रवेश गरिरहेको देखिन्छ।

हिन्दू पूजा प्रार्थनाका समयमा पण्डित अथवा पुरोहितलाई मन्दिरहरूमा निमन्त्रण गरिन्छ; उनीहरूले पूजाको समयमा भगवानलाई अर्पण गरिएका प्रसादहरू भक्तजनहरूमा वितरण गर्दछन्।

निषिद्ध क्रिया-कलापहरू:-

पण्डित/पुरोहित तथा पूजारीहरूले शास्त्रनिषिद्ध पदार्थहरूको सेवन, धर्मशास्त्र, समुदाय र परिषद्का आचार संहिताको उल्लंघन तथा अनैतिक कर्महरू गर्नुहुनेछैन।

यदि कसैले शास्त्रनिषिद्ध पदार्थहरूको सेवन, समुदाय र विद्वत्परिषद्को आचार संहिताको उल्लंघन र अनैतिक व्यवहार गर्दछ भने, उसलाई पण्डित, पुरोहित र पूजारीको पदबाट बर्खास्त गरी शास्त्रीय नियमानुसार उनीमाथि कारवाही गरिनेछ।

Hindu Dharma Samudaya of Bhutan (HDSB)

Regional Tshogpa Thimphu Bhutan

1. Name: HDSB Regional Tshogpa HDSB Regional Tshogpa established, as allowed by Article of Association, and as recommended by the HDSB Conclave 2018, shall be a legal entity under HDSB and as per Religion Organization Act of Bhutan 2007.

2. Status: As legal entity under HDSB, it shall report to the HDSB Board of Directors.

3. Objective:

a. Function under HDSB as a Tshogpa and undertake social, religious, and cultural activities in their jurisdictions.

b. Works closely with HDSB Social Service Tshogpa and organise social programmes, religious purans and religious discourses and traditional activities, relevant and necessary, mandated under the HDSB's guidelines.

c. Promote brotherly and solidarity among the stakeholders and devotees. d. Help disadvantaged and needy people or groups/society.

e. Promote social and religious harmony and strive to strengthen socio-cultural developments and unity by educating the values of love, compassion with humanity.

f. Establish its linkage in collaboration with Dzongkhag/ Regional local chapter/committee to include more membership and awareness.

g. Organize Blood donation camps, medical camps, cleaning campaign, trees and flowers plantation programmes, create self help and support groups, care facilities for the unprivileged children and elderly, support for the dead and the bereaved family at homes, hospital or road accidents. Help in taking dead bodies to their native place or Druethey.

भूटान हिन्दू धर्मसमुदायको स्थानीय शाखा

क. भू.हि.ध.स.को महासभा २०१८ को शिफारिस र संगठन धाराका आधारमा भू.हि.ध.स. भित्र भूटानको धार्मिक संगठन अधिनियम २००७ का अनुसार भूटान हिन्दूधर्म समुदायको क्षेत्रीय संगठनका स्तरमा एउटा वैधानिक अङ्गका रूपमा रहनेछ।

ख. भू.हि.ध.स.को वैधानिक अङ्गका रूपमा यसले भू.हि.ध.स.को निदेशन परिषदप्रति जिम्मेवार हुनेछ।

क्षेत्रीय शाखा

क. यसले आफ्ना अधिकार-क्षेत्रभित्र रहेर सामाजिक, धार्मिक र सांस्कृतिक गतिविधिहरू सम्माल्नेछ।

ख. यसले भू.हि.ध.स.को सामाजिक सेवा संगठनसित निकट रूपमा रहेर भू.हि.ध.स.का मार्गदर्शनहरू भित्रका जिम्मेवारीमा पर्ने सामाजिक कार्यक्रम, पुराण, धार्मिक प्रवचन र परम्परात्मक कार्यक्रमहरू सम्माल्नेछ।

ग. सबै साझेदार र भक्तजनहरूबीच एकता र भाइचाराको भावनालाई बडाउँदै लैजानेछ।

घ. यसले कम्जोर तथा आवश्यकमन्द समाज, समूह र व्यक्तिलाई सहयोग पुऱ्याउनेछ।

ङ. यसले माया, ममता, मानबीय मूल्य र मान्यताहरूमा शिक्षित गराउँदै सामाजिक-सांस्कृतिक विकासलाई दरिलो बनाउनका लागि सामाजिक तथा धार्मिक एकता प्रवर्धन गर्नेछ।

च. यो स्थानीय शाखाले सदस्यता र जनचेतना बडाउँदै लैजानका लागि स्थानीय समाजसंग सम्पर्क राख्नेछ। यसले रक्तदान शिबिर, स्वास्थ्य शिबिर, सफाइ-अभियान र बृक्षारोपण जस्ता कार्यक्रमहरूको आयोजना गर्नका साथै सहयोगी समूहहरूको सृजना अनि बालक तथा बृद्धहरूलाई सेवा एवं सुबिधा उपलब्ध गराउने र मृतक तथा उनीहरूका परिवारलाई सहयोग, दुर्घटनामा पर्नेहरूलाई सहयोग दिने जस्ता कामहरू गर्नेछ।

h. Initiate religious support and donations to the poor. Support fellow Bhutanese during disaster and natural calamities.

i. The Tshogpa shall organise classes for the children and individuals on dharma, religion, culture, tradition and basic Sanskrit language to educate the dharma scriptures and morals to stand in a disciplined society. It shall also educate the society on Driglam Namza and campaign against the use of alcohol and drugs, and involvement in antisocial activities and family feuds.

j. Disseminate information on upcoming activities and events to their appointed focal person to speed up the information. The information shall be disseminated through social media, print media, TV and available sources.

k. Organise counselling classes to the affected person or group and advocacy programme to educate on adverse impact and effects of Drugs, Alcohol, antisocial activities and ignorance.

4. Management committee

a. The Local chapter shall have a governing committee shall be managed by the members, selected by the registered members. There shall be representatives from all spheres of communities and societies including all the Gewogs.

b. The committee shall have maximum 7 members headed by a President, a Secretary, Social service coordinator and a Treasurer.

c. The President shall be a religious personality – Pandir, Pujari, Purohit

छ. धार्मिक सम्बर्धनको सूत्रपात गर्दै यसले गरीब अवस्थाका मानिसलाई अनुदानका लागि उपायहरू खोज्नका साथै प्राकृतिक संकटहरू भोग्नुपरेका बेलामा सहयोग पुऱ्याउने कामहरू गर्नेछ।

झ. सभ्य समाजको सृजनाका लागि यो शाखाले बालबालिकाहरूका साथै अरूका लागि पनि धर्म, संस्कृति, परम्पराका विषयमा जानकारी दिनका साथै प्राथमिक संस्कृत भाषाको अध्ययनमा जोड दिनेछ। यो संस्थानले भूटानका आचार-विचारका विषयमा जानकारी दिई समाजलाई शिक्षित गराएर मदिरा तथा लागूपदार्थको सेवन विरुद्ध पनि समाजलाई शिक्षित गराउनेछ। यसैगरी परिवारिक झगडाका साथै असामाजिक तत्वहरूबाट बच्नका लागि समाजमा सुदृढ भूमिका निभाउनेछ।

ट. यो संस्थानले आफूद्वारा नियुक्त मुख्य व्यक्तिहरूसम्म भावीकार्यक्रमहरूको सम्बन्धमा जानकारी पुर्याउनका साथै तदनुसार कामहरू पनि गर्नेछ। यसैगरी सञ्चारमाध्यम तथा टेलिभरजनजस्ता अरू विश्वसनीय माध्यमहरूलाई प्रयोगमा ल्याएर सूचना प्रसारण गर्नेछ।

ठ. लागू पदार्थको लतमा लागेका या असामाजिक गतिविधिहरूमा मुछिएका व्यक्तिहरू तथा समाजलाई परामर्श दिने र त्यसबाट पर्ने नराप्रो प्रभावका विषयमा जानकारी दिने कामहरू गर्नेछ।

व्यवस्थापन समिति

क. यो स्थानीय समितिको सञ्चालन एउटा प्रशासनिक समितिका माध्यमबाट हुनेछ। यसका सदस्यहरूको निर्वाचन पञ्जीकृत सदस्यहरूले गर्नेछन्। यसमा सबै जनसमुदायका सम्पूर्ण वर्गका प्रतिनिधिहरूका साथै समाज र गेवोगका प्रतिनिधिहरूको पनि संलग्नता रहनेछ।

ख. समितिमा धेरैमा-धेरै सातजना सदस्यहरू हुनेछन्, जसमा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिब, कोषाध्यक्ष, सेवादल प्रतिनिधि र दूर्इजना सदस्य रहनेछन्।

ग. समितिका अध्यक्षको पदमा यथासम्भव पण्डित अथवा कुनै पनि धार्मिक व्यक्ति नै हुनुपर्दछ।

d. The committee shall be elected by way of raising hands or secret ballot. In case of tie, the chair of the meeting shall cast the deciding vote.

e. The committee shall meet at least once in a month or as and when necessary. f. The committee shall take unanimous decision through consensus.

g. Calendar of activities for the year shall be drawn for planning the activities.

5. Code of Ethics and Conduct

a. The members shall abide by the code of conduct within the relevance and directives in the Article of Association and Religious Organization Act of Bhutan, and HDSB code of conduct.

b. The Tshogpa members shall have high morals to inspire and show exemplary discipline to the public in general. They shall not involve in unlawful or antisocial activities. They shall maintain the decorum and respect the law of the country and the religion.

6. Membership

a. Any Bhutanese can voluntarily join the Tshogpa.

b. An annual membership fee shall be decided by the Tshogpa upon approval of HDSB board.

c. Non-Bhutanese residing in Bhutan with valid permits and documents also can join the Tshogpa upon paying the membership fee.

7. Fund Management

a. The committee shall mobilize their own fund under the guidance of HDSB's Financial manual.

घ. हातको इसारा या गोप्य मतदानद्वारा समितिको निर्वाचन गरिनेछ; बराबरी मत प्राप्त भएमा बैठकका अध्यक्षले निर्णायक मत खसाल्नेछन्।

ड. यो समितिले कम्तिमा पनि महिनामा एकपल्ट अथवा आवश्यक परेका खण्डमा त्योभन्दा छिटै पनि बैठक राख्नसक्नेछ।

च. समितिले आम सहमतिका आधारमा निर्णय लिनेछ।

छ. यसले वर्षका गतिविधि र कार्यक्रमहरूको योजना सम्बन्धी सूची पहिलेदेखि तयार गर्नेछ।

५. आचार संहिता

क. सदस्यहरूले भूटानको धार्मिक संगठन अधिनियम तथा संगठनका धाराका साथै भू.हि.ध.स.को आचार संहितालाई पालन गर्नेछन्।

ख. समितिका सदस्यहरूले आम जनताहरू सामू एउटा उधारणका रूपमा प्रस्तुत गर्न र प्रोत्साहन गर्न सही चाल-चलन अपनाउनुपर्नेछ। सदस्यहरूले कहिले पनि कानून विरुद्ध तथा असमाजिक गतिविधिहरूमा संलग्न हुनुहुँदैन। उनीहरूले सदैव देशको कानून र धार्मिक अधिनियमलाई सम्मान गर्नुपर्नेछ।

सदस्यता

क. कुनै पनि भूटानी नागरिकले यो समितिको सदस्यता लिनसक्नेछ।

ख. सदस्यताको वार्षिकशुल्कका विषयमा भू.हि.ध.स. को परासर्श अनुसार समितिले निर्णय लिनेछ।

ग. भूटानमा बसोबासो गर्ने अनुमति प्राप्त विदेशी नागरिकहरूले पनि यसको सदस्यता लिनसक्नेछन्।

कोष व्यवस्था

क. भू.हि.ध.स.को बित्तीय मार्गदर्शनका आधारमा समितिले आफ्नो कोष एकत्र गर्न सक्नेछ।

b. The HDSB Money receipt shall be provided for fund collection.

c. The committee may seek donations from well-wishers and donors, with permission from HDSB.

d. The fund shall be collected through membership, community Purans and yagyas, religious discourses and supports, cultural and social activities including games and sports. Any other service charges from Community services, Religious Purans and Yagyas, Mela and social program.

e. When necessary HDSB shall provide fund to support the needy in calamities, disasters and unfortunate conditions and situations.

f. The Fund shall be utilised on social services, religious discourses and social activities.

g. The Treasurer shall submit the accounts to the HDSB in semi-annual basis.

8. Amendment/ Dissolution

a. This guideline shall be ratified by the AGM with consent of the HDSB and Tshogpa's board members.

b. The article and clauses of this document can be amended or dissolved by the Tshogpa/ AGM with the consent of fifty-one percent members present in the meeting.

ख. कोष जम्मा गर्दा भू.हि.ध.स.को रसीद प्रयोग गर्नुपर्नेछ।

ग. भू.हि.ध.स. को शिफारिसमा समितिले आफ्ना शुभचिन्तक र दाताहरूबाट अनुदान लिनसक्नेछ।

घ. सदस्यताशुल्क, सामाजिक पुराण, यज्ञ, धार्मिक प्रवचन, सांस्कृतिक र सामाजिक कार्यक्रमहरूको आयोजनाद्वारा कोष एकत्र गर्न सकिनेछ।

ङ. भू.हि.ध.स.ले आवश्यक परेको खण्डमा, प्राकृतिक संकट, विनाश र दुर्भाग्यमा परेका मानिसहरूलाई पनि सहायताका निम्ति योगदान दिनेछ।

च. यसरी एकत्रित भएको धनराशी सामाजिक सेवा, धार्मिक प्रवचन अनि सामाजिक कार्यक्रमहरूमा प्रयोग गर्नुपर्नेछ।

छ. कोषाध्यक्षले आयसम्बन्धी हिसाब-किताब जानकारी भू.हि.ध.स.मा दिनुपर्नेछ।

संशोधन/विघटन

क. यो मार्गदर्शनमा भू.हि.ध.स. को परिषद् र उपसमितिका सदस्यहरूको सहमतिमा वार्षिक महासभाले फेरबदल गर्न सक्नेछ।

ख. यो दस्तावेजका धारा र खण्डहरूमा बैठकमा उपस्थित एकाउन्न प्रतिशत (५१) सदस्यहरूको सहमतिमा वार्षिक सभाले खारिज या फेरबदल गर्न सक्नेछ।

Hindu Dharma Samudaya of Bhutan (HDSB)
Social Service Tshogpa
Thimphu Bhutan

1. Name: HDSB Social Service Tshogpa

HDSB Social Service Tshogpa, established under HDSB as approved by the Article of Association and as recommended by the Task Force steering committee 2014, shall be a legal entity under HDSB as per Religion Organization Act of Bhutan 2007.

2. Status: A legal entity under HDSB and it shall report to the Board of Directors of HDSB with its Headquarters in Thimphu, Bhutan.

3. Objective:

a. Function under HDSB as a Tshogpa and undertake social, religious and traditional activities.

b. Organize social, religious purans and religious discourses and traditional activities, relevant and necessary, mandated under the HDSB's guidelines. It shall also oversee youth, women and children's activities on hygiene, cleanliness and awareness in cultural and traditional issues.

c. Promote brotherly and solidarity among the stakeholders and devotees.

d. Help disadvantaged and needy people or groups/society.

e. Teach religion, social, traditions, Sanskrit language and relevant issues. This Tshogpa shall impart basic values and teachings on such issues to engage the youth and interested individuals or groups.

भूटान हिन्दू धर्मसमुदाय
समाज सेवा संगठन

भू.हि.ध.स.को समाज सेवा संगठन, संगठनका धाराद्वारा स्वीकृत तथा २०१८ मा बसेको कार्यदल संचालन समितिद्वारा अनुमोदित यो सामाजिक सेवा संगठन भूटानको धार्मिक संगठन अधिनियम २००७ का आधारमा भू.हि.ध.स. अन्तर्गत एउटा वैधानिक निकायका रूपमा रहनेछ।

यो सेवादल भू.हि.ध.स.को अन्तर्गत एउटा वैधानिक निकायका रूपमा रहनेछ; यसको प्रमुखालय थिम्फूमा हुनेछ र यो भू.हि.ध.स.प्रति उत्तरदायी रहनेछ।

सामाज सेवा संगठनको उद्देश्य

क. यसले भू.हि.ध.स.अन्तर्गत एउटा संगठन (अङ्ग) को रूपमा रहेर सामाजिक/धार्मिक तथा परम्परात्मक गतिविधिहरू सम्भाल्नेछ।

ख. भू.हि.ध.स.को मार्गदर्शनका अनुसार सामाजिक कार्यक्रमको आयोजना, पुराण, प्रवचनका साथै मार्गदर्शनभित्रका सम्बन्धित तथा आवश्यक कामहरू सम्पन्न गर्नेछ। यो संगठनले युवा, महिला तथा बालबालिकाहरूमा सर-सफाई र सांस्कृतिक अनि परम्परात्मक विषयहरूप्रति चेतना जागृत गर्नेछ।

ग. सबै साझेदार तथा भक्तजनहरूबीच एकता बडाउने दिशामा काम गर्नेछ।

घ. कमजोर वर्ग र आवश्यकमन्द परेका समाज तथा समूहहरूलाई सहयोग गर्नेछ।

ङ. धर्म विषयको ज्ञान बडाउनका साथै सामाजिक, परम्परात्मक तथा संस्कृत भाषा अनि सम्बन्धित विषयहरूमा शिक्षा दिनेछ। यसले सम्बन्धित विषयमा इच्छुक तथा युवा अथवा समूहहरूलाई, परोक्त विषयमा अधिबड्न जोड दिनेछ।

f. Promote social and religious harmony and strive to strengthen socio-cultural developments and unity by educating the values of love, compassion with humanity.

g. Establish its linkage in collaboration with Dzongkhag local chapter/committee to include more membership and awareness.

h. Organize Blood donation camps, medical camps, cleaning campaign, trees and flowers plantation programs, self help and support, caring for the unprivileged children and old people, support for the dead and the bereaved family at homes, Hospital or even in road accidents. Taking dead bodies to their native place or Dhruthey. Religious support and donations to the poor. Support on disaster and natural calamities.

i. The Tshogpa shall organize classes on dharma, religion, culture, tradition and basic Sanskrit language to educate the dharma scriptures and morals to stand in a disciplined society.

j. It shall educate the society on Driglam Namzha and traditions and discourage the society against the use of alcohol and drugs, antisocial activities, and family feuds.

k. Disseminate information on happenings of activities and events to their appointed focal person to speed up the information. The information shall be disseminated through social media, print media, TV and available sources.

l. Organize counseling classes to the affected person or group and advocacy program to educate on adverse impact and effects of drugs, alcohol, and antisocial activities.

च. सामाजिक र धार्मिक मेलमिलापलाई बडाउँदै मानवताका साथै प्रेम र सहिष्णुताका मूल्यहरूको शिक्षाका माध्यमबाट सामाजिक र साँस्कृतिक विकास र एकतालाई दरिलो बनाउने प्रयत्न गर्नेछ।

छ. बडीभन्दा बडी सदस्यता र जानकारीका लागि जोड्खागमा रहेका स्थानीय निकाय/समितिका साथमा सामञ्जस्य स्थापना गर्नेछ।

ज. रक्तदान शिविर, चिकित्सा शिविर, सर-सफाई अभियान तथा वृक्षारोपण कार्यक्रम, आत्मसहायता तथा समर्थन फाईदाबाट वञ्चित बालबालिकाहरूको रेख-देखका साथै वृद्धजनहरूको रेखदेख, मृतकका परिवारलाई सहायता, रोगीलाई उसका घरमा तथा औषधालयमा सेवा पुऱ्याउनका साथै सडक दुर्घटना परेकालाई समेत सहायता पुऱ्याउनेछ। मृतकलाई उसका घरमा पुऱ्याउन अथवा मशानघाटमा पुऱ्याउन सहयोग उपलब्ध गराउनका साथै प्राकृतिक घटनामा परेकालाई समेत योगदान दिनेछ।

झ. यो संगठनले धर्म, संस्कृति र परम्पराका साथै संस्कृतको प्राथमिक ज्ञानका सम्बन्धमा कक्षाहरू सञ्चालन गरेर धार्मिक ग्रन्थहरूको ज्ञान गराउने र अनुशासित समाज सृजना गर्नका लागि नैतिकताको जानकारी दिनेछ।

ञ. यस्ता प्रकारका शिक्षाले समाजलाई आचार संहिता र परम्पराका विषयमा जानकारी गराउनका साथै जाँड-रक्सी र लागू पदार्थविरुद्ध कामहरू गर्न सहायता पुऱ्याउनेछ।

ट. यसको जानकारी गराउनका लागि समितिले चाँडोभन्दा चाँडो सूचना प्रसारण गरी आफ्ना मुख्य व्यक्तिहरूसम्म घटना र कार्यकलापहरू सम्बन्धी जानकारी गराउनका लागि मुद्रित माध्यम र टेलिभिजनका साथै उपलब्ध अरू स्रोतहरूलाई प्रयोगमा ल्याउनेछ।

ठ. यो सेवादलले दुर्व्यसनमा डुवेका व्यक्तिहरू तथा समूहलाई लागूपदार्थ, मदमदिरा र असामाजिक क्रियाकलापहरूबाट जोगाउनका निम्ति जागृति ल्याउनेछ।

4. Management committee

a. The Tshogpa shall be governed by a management committee composed of the members, selected by the registered members in the group. There shall be representatives from all spheres of active communities and societies including all the Dzongkhags.

b. The committee shall have maximum seven members.

c. A President, Vice President, a Secretary, a Treasurer, and other committee members shall head the Tshogpa.

d. The committee shall be elected by way of raising hands or secret ballot. In case of tie, the chair of the meeting shall cast the deciding vote.

e. The committee shall meet at least in a month or as and when necessary.

f. The committee shall take unanimous decision through consensus.

g. Calendar of activities for the year shall be drawn during its committee meeting as approved by HDSB.

5. Code of Ethics and Conduct

a. The members shall abide by the code of conduct within the relevance and directives in the Article of Association and Religious Organization Act of Bhutan.

b. The Tshogpa members shall have high morals to inspire and show higher discipline to the public in general. They shall not involve in unlawful or antisocial activities. They shall maintain the decorum and respect the law of the country and the religion.

४- व्यवस्थापन समिति

क. यो सेवादललाई समूहका पञ्जीकृत सदस्यहरूद्वारा निर्वाचित सदस्यहरूको प्रबन्ध समितिले नियन्त्रित गर्नेछ। यसमा सम्पूर्ण, समुदाय, समाज तथा जिल्लाका सक्रिय सदस्यहरूको सहभागिता रहनेछ।

ख. यो समितिमा बडीभन्दा बडी ७ जना सदस्यहरू हुनेछन्; जसमा- अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिब, कोषाध्याक्ष र अरू सदस्यहरू पर्दछन्।

ग. हात उठाएर अथवा गोप्य मतदानको माध्यमद्वारा सदस्यहरूको निर्वाचन गरिनेछ। मतदानको संख्या बराबर भएमा बैठकका सभापतिले निर्णायक मत खसाल्नेछ।

घ. सालमा एकपल्ट अथवा आवश्यकता पऱ्यो भने कुनै पनि बेला समितिको बैठक वस्नेछ।

ङ. सेवादलले सर्वसम्मतिका आधारमा निर्णय लिनेछ।

च. हिन्दू धर्म सुदायले दिएका स्वीकृतिका आधारमा समितिले आफ्नो वार्षिक कार्यक्रमहरूको सूची तयार गर्नेछ।

आचार संहिता

क. संगठनका धारा र भूटान धार्मिक संगठन अधिनियमद्वारा गरिएका व्यवस्थाका आधारमा समितिका सदस्यहरूको आचरण हुनुपर्दछ।

ख. विशेषगरी सदस्यहरूले जनताका सामू उच्च नैतिकता र अनुशासनात्मक कामहरू गरेर उदाहरण प्रस्तुत गर्न सक्नुपर्नेछ। उनीहरूले गैर कानूनी र असामाजिक कार्यहरूमा संलग्न हुनुहुनेछैन। उनीहरूले धर्मका साथसाथै देशको गरीमा र कानूनको मर्यादाको पालन गर्नुपर्नेछ।

6. Membership

a. Any Bhutanese can voluntarily join the Tsogpa. An annual membership fee shall be decided by the Tshogpa upon approval of HDSB.

b. Non-Bhutanese residing in Bhutan with valid permits and documents also can join the Tshogpa upon paying the membership fee.

7. Fund Management

a. The committee shall mobilize their fund under the guidance of HDSB's financial manual. The HDSB Money receipt shall be provided for fund collection. HDSB shall provide entire collected fund to the Tshogpa without retaining as fund remains a constraint for social and religious activities.

b. The committee shall seek donations from well wishers and donors.

c. The fund shall be collected through Membership, Fund raising activities, religious Purans and Yagyas, Religious discourses and supports. Cultural and social activities including games and sports. Any service charges from Community services, Religious Purans and Yagyas, Mela and social programme may be retained for the Tshogpa's expenses.

d. When necessary HDSB shall provide fund to support the needy in calamities, disasters and unfortunate conditions and situations.

e. The Fund shall be utilized on social services works, religious discourses and social activities. The accounts shall be submitted annually to HDSB.

सदस्यता

कुनै पनि भूटानीले स्वेच्छापूर्वक यो सेवादलको सदस्यता लिनसक्नेछ। भू.हि.ध.स.को स्वीकृतिमा सदस्यता शुल्कको धनराशी निश्चित गर्नेछ।

कुनै पनि गैर-नागरिकले निर्धारित सदस्यता शुल्क जमा गरेर वैधानिक अनुमतिपत्र देखाएपछि सेवादलको सदस्यता लिनसक्नेछ।

कोष व्यवस्थापन

क. भू.हि.ध.स.को बित्तीय मार्गदर्शनका आधारमा समितिले आफ्नो कोष एकत्र गर्न सक्नेछ। कोष जम्मा गर्नका लागि भू.हि.ध.स.बाट रसीद प्रयोग लिनपर्नेछ। सेवादलमा सामाजिक र धार्मिक क्रियाकलापहरू सञ्चालनका लागि धनराशी नभएको हुँदा समुदायले त्यो रकम उनीहरूलाई दिनेछ।

ख. यो सेवादलले आफ्ना शुभचिन्तक र दाताहरूबाट अनुदान लिनसक्नेछ।

ग. सदस्यताशुल्क, कार्यक्रमहरू, सामाजिक पुराण, यज्ञ, धार्मिक प्रवचन र सामाजिक कार्यक्रमहरूको आयोजनाद्वारा कोष एकत्र गर्न सक्नेछ। साथै यसले खेलकुदका साथै सांस्कृतिक र सामाजिक कार्यक्रमको माध्यमद्वारा कोष एकत्र गर्नेछ। यसले सेवा, पुराण, यज्ञ तथा मेलाजस्ता कार्यक्रमबाट उठेको रकम आफ्नो खर्चका लागि राख्नसक्नेछ।

घ. भू.हि.ध.स.ले आवश्यक परेको खण्डमा, प्राकृतिक प्रकोप, विनाश र संकटमा परेका बेला सहायता गर्न योगदान दिनेछ।

ङ. कुनै पनि माध्यमबाट एकत्रित धनराशी सामाजिक सेवा, धार्मिक प्रवचन अनि सामाजिक कार्यक्रमहरूमा प्रयोग गर्नुपर्नेछ। सेवादलले रकमको हिसाब - किताब भू.हि.ध.स.का वार्षिक सभाका अवसरमा हि.ध.स.लाई बुझाउँदा हुन्छ।

8. Amendment/ Dissolution

a. This guideline shall be ratified by the AGM with consent of the HDSB and Tshogpa's board members.

The article and clauses of this document can be amended or dissolved in case of new ideas by the Tshogpa/ AGM with the consent of fifty-one percent members present in the meeting.

संशोधन र खारिज

क. भू.हि.ध.स.को परिषद् र उपसमितिका सदस्यहरूको सहमतिमा वार्षिक महासभाले यी नियमहरूलाई संशोधन गर्न सक्नेछ।

ख. बैठकमा उपस्थित एकाउन्न प्रतिशत (५१) सदस्यहरूको उपस्थितिमा समिति अथवा वार्षिक महासभाले कुनै पनि नयाँ विचारहरूमा संशोधन गर्न अथवा खारिज गर्न सकिनेछ।

Mandir and Mandir Committee

A Community Mandir must have a Committee, to carry out the management system of the entire mandir.

i. It should consist of seven members, President, Vice President, Secretary and Treasurer and other three Executive members. There should be at least one religious member to guide the committee in the religious activities

ii. Committee may form other sub groups depending upon the needs; eg youth group,

iii. The committee can function for three years and has to be reconstituted once the term is over .However, members from the old committee can also continue if felt by the general meeting.

iv. Committee has to develop the guide lines for the Pujari, about his roles and responsibilities including the tenure depending upon the condition of the particular place.

v. All mandirs after consecration shall perform annual puja on the same day

vi. All mandirs will have two important spaces:(a). Sanctum sanctorum for the idols (b). Prayer Hall

vii. Entry to the sanctum sanctorum is restricted except for the Pujari of that particular mandir

viii. All Hindu devotees shall be permitted to enter into the mandir/prayer hall but they must follow the rules of entry and maintain decorum

viii. Every Gewog may have a Mandir or a place of worship

ix. All mandirs must be cleaned once in a week as part of social responsibility by the devotees

मन्दिर र मन्दिर समितिको आचार संहिता

सामाजिक मन्दिरमा व्यवस्थाका निम्ति एउटा मन्दिर समिति हुनु आवश्यक छ।

क. यो समितिमा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचीब र कोषाध्यक्ष अनि अरु तीनजना सदस्य मिलाएर जम्मा सातजना सदस्यहरू हुनेछन्। यो सातजना सदस्यहरूमध्ये एकजना धार्मिक व्यक्तित्व हुनुपर्नेछ, जसबाट धार्मिक क्रियाकलाप सम्बन्धित परामर्श पाउनका साथै मन्दिरको रेखदेख हुनेछ।

ख. यो समितिले आवश्यक परेमा उपसमिति या प्रतिनिधिहरू गठन गर्न सक्नेछ।

ग. यस्तो समितिको कार्यकाल तीन वर्षसम्म हुनेछ भने, त्यस पछि यसको पुनः गठन हुनुपर्नेछ। आम सभाले यदि पुरानै समितिका सदस्यलाई राख्ने निर्णय गर्नु भन्ने, त्यही समिति पुनः रहन सक्नेछ।

घ. मन्दिर समितिले स्थानीय परिस्थिति र वातावरणका आधारमा मन्दिरका पूजारीको जिम्मेवारी र कार्यप्रणाली तथा कार्यकाल निर्धारण गर्न सक्नेछ।

ङ. सबै मन्दिर समितिहरूले आ-आफ्ना मन्दिर प्रतिष्ठाको वर्षदिन पछि एकदिन वार्षिक पूजाको आयोजना गर्नुपर्नेछ।

च. सबै सामाजिक मन्दिरहरूमा मूर्ति स्थापनाका गर्भगृह र दर्शनका लागि सभाकक्ष गरी दुईवटा कक्षहरू हुनेछन्।

छ. दैनिक त्यो मन्दिरमा पूजा गर्ने पुजारीले मात्र गर्भगृहमा प्रवेश पाउनेछन् भने,

ज, सभाकक्षसम्म सबै भक्तजनहरूले प्रवेश गरी दर्शन गर्न पाउनेछन्।

झ. पूजा प्रार्थनाको सुबिधाका लागि प्रत्येक गेवोगमा मन्दिर हुनुपर्ने आवश्यक छ।

ञ. सामाजिक जिम्मेवारीका आधारमा मन्दिर समिति र स्थानीय भक्तजनहरूले सप्ताहमा एकपल्ट मन्दिरको साफ-सफाई गर्नुपर्नेछ।

x. All mandirs should have flower gardens, place for taking Sanskrit classes for interested individuals, and be the source of cultural and religious education for the community

xi. In the absence of an eligible pujari in a locality, some local people shall be trained to take the place

xii. Availability of resources shall be considered before taking up construction of any mandir or appointment of a pujari

xiii. Before considering the construction of any new mandir, it is important to find out that no old mandirs exist in the locality. It is better to conserve and promote an existing mandir for a community, as any new construction will put additional pressure on finances and personal in the community

xiv. The mandir committee shall mobilize weekly cleaning and planting/maintenance campaigns. Involvement of the youth in such campaigns is important as such meetings can also be used to impart important facets of culture, religion and a sense of belonging to the community among our youth.

xv. Committee has to make arrangement of celebrating all important religious and national events.

ज. सबै सामाजिक मन्दिरहरूमा फूलबारी, संस्कृतभाषा अध्ययनको सुबिधा र समाजका लागि संस्कृतिक तथा धार्मिक शिक्षाको केन्द्र हुनुपर्नेछ।

ट. कुनै पनि मन्दिरमा पूजारीको अभाव छ भने, त्यसै क्षेत्रका कुनै व्यक्तिलाई पूजारीको तालिम दिएर पूजारीको रूपमा नियुक्त गर्नुपर्नेछ।

ठ. मन्दिर निर्माण अथवा पूजारीको नियुक्ति गर्नुभन्दा पहिले त्यस मन्दिरको सञ्चालन तथा पूजारीको व्यवस्थाका निम्ति आवश्यक श्रोतका विषयमा विचार गर्नुपर्नेछ।

ड. नयाँ मन्दिरको निर्माण गर्नुभन्दा पूर्व त्यस ठाउँमा पुरानो मन्दिर छ या छैन भन्ने कुरा बुझेर, यदि छैन भने मात्र नयाँ मन्दिर निर्माणको विषयमा विचार गर्नुपर्नेछ। नयाँ मन्दिर निर्माणमा अधिक खर्च लाग्नेहुँदा पुरानै मन्दिरहरू जगडा र प्रवर्धन गर्नु उचित हुनेछ।

ढ. मन्दिर समितिले सप्ताहमा एकपल्ट मन्दिरको सफाई तथा मन्दिरको मरमत गर्नुपर्नेछ।

ण. मन्दिर समितिले सप्ताहमा एकपल्ट मन्दिरमा युवापीडिलाई संगठित गराएर उनीहरूलाई आफ्नो धर्म, संस्कृति र सामाजिक परम्परासम्बन्धी जिम्मेवारीहरू बुझाउनु महत्त्वपूर्ण विषय हुनेछ।

त. मन्दिर समितिले सबै धार्मिक पर्वसम्बन्धी समारोह र राष्ट्रीय पर्वहरू आयोजना गर्नुपर्नेछ।

Puranic Activities

Puran occupies central stage in Vedic Sanatan Dharma and has become an effective tool in imparting the values of duty, devotion, knowledge, and culture in today's generation. Such a pillar of Hindu Dharma should be protected from the vagaries of social competition, showbiz, self-enhancement, or a means of collecting donations. Also modifications on the timings and practices are seen as pertinent need of the times. The objectives of Puran generally is to promote and preserve the core values of Sanatan Hindu Dharma and familiarize the general people and youth in particular on the religious, traditional and cultural aspects of the community

A. As far as practical all religious activities, including marriages, should be undertaken during the daylight hours only so that the anti-social elements are unable to take advantage of the situation in guise of religious gathering and bring a bad name to the community. Wedding ceremonies may be closed by 6 pm and bhajan/kirtan by 10 pm, unless otherwise it is religiously significant to go beyond.

B. As a corollary to this all religious personalities/social organizations should recommend the auspicious moments for religious activities within the above recommended timings

C. For organizing community social puran, an Organising Committee shall be formed at least two months prior the scheduled date. The Organising Committee, upon getting permission from HDSB, shall conduct a general meeting of all members in the community and by consensus decide on the budget, mode of financing, date, time and venue and the names of the pandit and purohits to be engaged.

पौराणिक कार्यक्रमहरू

हिन्दू सनातन धर्ममा पुराणको महत्त्वपूर्ण स्थान छ, समस्त वैदिक वाङ्मयको अभिव्यक्ति पुराणबाट हुन्छ। आजको जन-जीवनमा आफ्नो जिम्मेवारी, भक्ति, ज्ञान, समर्पण र संस्कृतिलाई बुझ्न अनि बुझाउनका निम्ति पुराणको महत्त्वपूर्ण भूमिका छ। त्यसैकारण आजको प्रतिस्पर्दात्मक समाजमा पुराणलाई हिन्दूधर्मको एउटा सिङ्गो साधनका रूपमा लिइन्छ। समयको परिवर्तनलाई ध्यानमा राख्दै कतिपय नियमहरूमा फेरबदल गर्नु आवश्यक महशुस गरिएको छ।

क. विवाहजस्ता धार्मिक कार्यक्रमहरू जतिसक्ने बिहानदेखि बेलुका सम्ममा सम्पन्न गर्ने प्रयास गर्नु पर्दछ। यसो गर्दा धार्मिक कार्यक्रमको आडमा असामाजिक तत्वहरूले अनुचित फाइदा उठाउन सक्ने छैनन्। विवाह आदि कुनै पनि कार्यक्रमहरू बिहानदेखि बेलुकाको ६ बजेसम्म र रात्रिको समयमा गरिने भजनकीर्तनहरू पनि रात्रिको १० बजेसम्ममा सम्पन्न गर्नुपर्नेछ।

ग. समयको ख्याल राख्दै ज्योतिषी, धार्मिक संगठन र सबै सामाजिक संगठनहरूले धार्मिक क्रियाकलापहरूका लागि शुभ साइतहरू निकाल्नुपर्नेछ।

घ. सामाजिक पुराणको आयोजनाका लागि त्यसको कम्तिमा पनि दुई महिना पहिले एउटा आयोजक समितिको गठन गर्नुपर्नेछ। यो आयोजक समितिले भू.हि.ध.स.को सिफारिसका आधारमा समाजका सदस्यहरूसित छलफल गरी त्यो धार्मिक कार्यक्रमको खर्च, रकम एकत्र गर्ने प्रणाली, समय, स्थान र पण्डित-पुरोहितहरूका विषयमा निर्णय लिनुपर्नेछ।

D. The Organizing Committee shall consist of a minimum of following 7 officials: v. Chairman -1 vi. Vice Chairman-2 vii. Secretary -1 viii. Treasurer -1 ix. Adviser-2

E. The committee shall further draw volunteers from the community and delegate various responsibilities to volunteer groups. The committee shall have regular meetings to review the daily work plan and the implementation mode and effectiveness.

F. Any Bhutanese national can organize a puran and all Bhutanese nationals can participate in it.

G. The Organising Committee shall obtain prior permission from HDSB/HDSB local Chapter through an application detailing the names of Organising Committee, their designations, commencement and completion date and place, names of nominated Pandit and pujaris, name of the puran, source of finance, etc. After obtaining this approval from

HDSB, administrative approval shall be obtained from local administration before sending out any invitations

H. At all community purans there shall be minimum of three pundits at the dias, two artists and three purohits. Wherever possible one among these, there shall be a local pandit and purohit who shall be the convener of the puran organizing committee. Others pundit or purohits can be from any part of Bhutan as per the preference of the local community.

I. The pundits and purohits shall be solely responsible to complete the relevant religious scriptures and ceremonies in keeping with the daily routine of the specific puran being conducted

च. आयोजक समितिमा अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, सचिब, कोषाध्यक्ष र दुईजना अरू सल्लाहकार गरी जम्मा सातजना कार्यकर्ताहरू हुनुपर्दछ।

छ. यो समितिले कार्यक्रम सम्बन्धी बिभिन्न जिम्मेवारीहरूको बहन गर्नका लागि स्वयंसेबीहरूको दल गठन गर्नसक्नेछ।

ज. कुनै पनि भूटानी नागरिकले पुराणको आयोजना गर्न सक्नेछ र त्यसैमा अरू सबैले भाग लिनसक्नेछन्।

झ. आयोजक समितिले भू.हि.ध.स.को स्थानीय शाखामा आवेदन पत्र चडाएर यसको माध्यमबाट हि.ध.स.को केन्द्रीय कार्यालयबाट त्यो कार्यक्रमको लागि सिफारिस लिनुपर्नेछ। आवेदन पत्रमा आयोजक समितिको नाम, दर्जा, समय, मिति, स्थान, खर्च र पण्डित-पुरोहितहरूको सुची उल्लेख गरेको हुनुपर्छ।

ञ. भू.हि.ध.स.बाट सिफारिस लिएपछि समारोहका लागि निमन्त्रणा पत्रहरू पठाउनुभन्दा पूर्व स्थानीय शाखाबाट पनि सिफारिस लिनुपर्नेछ।

ट. सबै सामाजिक पुराणहरूमा कम्तिमा पनि तीन जना पण्डित र तीनजना पुरोहितहरू हुनुपर्दछ। सम्भव भए एकजना स्थानीय पण्डित र पुरोहितहरू हुनुपर्दछ। आयोजक समिति र स्थानीय भक्तजनको इच्छा मुताबिक देशभित्रका कुनै पनि विद्वानलाई निम्त्याउन सकिनेछ।

ठ. त्यो पुराणको विशेष नियमहरूलाई ध्यानमा राख्दै दैनिक नियमित पठन-पाठन गर्ने जिम्मेवारी ती पुरोहित-पण्डितहरूको हुनेछ।

J. No one shall take advantage of the occasion or the position at the puran for selfpromotion, personal financial gain, or deceive the people in the guise of religious sentiment

K. The community is vested with full rights to take appropriate action if in their view the occasion is used to achieve ulterior motives in variance with the religious and legal requirements

L. All contributions for community purans shall be voluntary. These contributions shall be properly accounted and used solely for meeting the expenses of the puran. Any left-over amount shall be used to further religious activities, undertake social service in the community and improve/maintain the local mandir. A small amount shall be set aside for contribution to strengthen HDSB

M. In keeping with the demand of the times, all purans requiring many days shall be completed within a week by deploying sufficient number of purohits and pundits so that the no slokas and ceremonies relevant to the puran are left out. This shall not apply to individual purans

N. All contributions in cash and kind shall be properly accounted and the collections and expenses shall be made public periodically to the satisfaction of participating community

O. All contributions shall conform to the conditions stipulated in Chapter 9 of Religious Act of Bhutan 2006. All financial donations shall be acknowledged through issue of proper Money Receipt. Final collection and expense account shall be submitted to HDSB through its local chapter. And the same is auditable every as per regulation

ड. कसैले पनि यस्ता धार्मिक अवसरको आठ लिएर कसैले पनि पदको दुरुपयोग गर्दै या आफ्नो बडिबडाई गर्न र व्यक्तिगत रूपमा बित्तीय स्वार्थ पूर्ति गर्न या कसैलाई दोष दिन पाइनेछैन।

ढ. यस्ता पुराणको अवसरमा कसैले पनि धार्मिक तथा वैधानिक क्षेत्रबाट बाहिरको कामहरू गरेको पाइएमा समितिले त्यसविरुद्ध कारबाही गर्न सक्नेछ।

ण. सामाजिक पुराणमा कसैले अनुदान दिन चाहेमा त्यो उसैको इच्छा अनुसार हुनुपर्नेछ। त्यो अनुदानको सही हिसाब-किताब हुनुपर्दछ र त्यसबाट शेष रहेको रकम त्यही समाजमा सामाजिक सेवा, अन्य धार्मिक कार्यक्रम तथा मन्दिरको सेवामा लगाउनुपर्दछ। त्यहाँ जमा भएको रकममध्ये केही मात्रामा भू.हि.ध.स.लाई योगदानका रूपमा दिनुपर्नेछ।

त. समय र परिस्थितिलाई ध्यानमा राख्दै धेरैदिन लाग्ने पुराणहरूलाई सम्बन्धित पुराणका निम्ति पण्डित-पुरोहितहरूको संख्या बढाएर पाठमा कुनै कमी-कमजोरी नपुर्याइकन सप्ताहभित्रमै पुराण सम्पन्न गर्न सकिनेछ। व्यक्तिगत पुराणमा यो नियमहरू लागू हुँदैनन्।

द. सामाजिक पुराणमा जम्मा भएको कूल रकमसम्बन्धी हिसाब-किताब समाजको सन्तुष्टि र पार्दर्शिताका लागि सार्वजनिक गर्नुपर्नेछ।

ध. सामाजिक पुराणमा गरिएको योगदान भूतानको धार्मिक अधिनियम २००७ को अध्याय ९ मा उल्लेख शर्तहरू अनुसार हुनुपर्दछ। पैसाको योगदानमा सही रसीदको प्रयोग गर्नुपर्नेछ। स्थानीय शाखामार्फत सम्पूर्ण हिसाब-किताब भू.हि.ध.स.लाई बुझाउनुपर्नेछ। देशको नियम-कानून अनुसार लेखापरीक्षा हुनेछ।

P. In keeping with the religious norms, on completion of a year of the previous puran, a consecration shall be held before another puran is conducted

Q. Aggregating at least three gewogs or the whole Dzongkhag may preferably, hold community purans. This is to ensure wider participation to reduce social and financial burden on the community. This should in no way be a hindrance to conduct purans in isolated and remote small communities. It will also ensure that socially and economically weaker sections of the society can fully participate in the necessary religious programmes

R. All those involved in conducting purans should practice an austere, devout and pure way of life as prescribed by scriptures which the community at large will aspire to emulate with the consciousness developed attending/conducting the puran

U. Any untoward incident at the puran premises shall be brought to the notice of the local administration immediately and take steps to ensure that such incidents do not repeat.

न. धार्मिक आचरण या नियमानुसार पुराण लगाइएको वर्षदिन पछि त्यहाँ प्रतिष्ठा गरेर मात्र अर्को पुराणको आयोजना गर्नुपर्नेछ।

न. सामाजिक पुराण लाउँदा कम्तिमा पनि तीनवटा गेवोग मिलेर या हुनसक्यो भने सम्पूर्ण जिला नै संलग्न हुँदा मात्रै सामाजिक पुराण लगाउन सकिनेछ। समुदायलाई पर्ने बित्तीय दबाब र सामाजिक कठिनाइलाई ध्यानमा राख्दै यी नियमहरू बनाइएका हुन्। तर, दुर्गमक्षेत्रमा रहेका स-साना समुदायहरूले आफ्नै सामाजिक पुराण सम्पन्न गर्न सकिने छ। आर्थिक र सामाजिक रूपमा कमजोर समाजहरूमा यस्ता धार्मिक कार्यक्रमहरू आयोजना गर्ने कुरालाई भू.हि.ध.स.ले विचार गर्नेछ।

सामाजिक जस्ता कार्यमा गर्दा सबैले यस्तो कार्यक्रम गर्दा धार्मिक नियम र पवित्रता अनि पुस्तकमा उल्लेख आचरणलाई पालन गर्नुपर्नेछ। यस्ता पुराणहरू सम्पन्न गर्दा आयोजक समितिले धार्मिक चाल-चलन, नियम, आचरण, परम्परा, सुरक्षा, स्वास्थ्य र सुविधा तथा राष्ट्रीय मान्यताहरूलाई ध्यान दिनुपर्नेछ।

सामाजिक पुराणका समयमा यदि कुनै अनुचित घटनाहरू घटे भने त्यस विषयको जानकारी स्थानीय प्रशासनलाई दिनुपर्नेछ। भविष्यमा त्यस्ता घटनाहरू नघट्न भन्नका खातिर उचित कदम उठनुपर्नेछ।

